

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

CAZUL KYPRIANOU vs. CIPRU

(Cererea nr. 73797/01)

SENTINȚĂ

STRASBOURG

15 decembrie 2005

Prezenta sentință este finală, dar poate fi supusă unei revizii editoriale.

În cazul Kyprianou vs. Cipru,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, întrunită ca o Cameră Mare compusă din:

dl. L. Wildhaber, *Președinte*,

dl. C.L. Rozakis,

dl. J.-P. Costa,

Sir Nicolas Bratza,

dl. B.M. Zupančič,

dl. G. Bonello,

dl. L. Loucaides,

dl. R. Türmen,

d-na F. Tulkens,

dl. J. Casadevall,

dl. M. Pellonpää,

dl. R. Maruste,

dl. V. Zagrebelsky,

dl. L. Garlicki,

d-na E. Fura-Sandström,

d-na A. Gyulumyan,

dl. K. Hajiiev, *judecători*,

și dl. T.L. Early, *Grefier Delegat al Camerei Mari*,

Deliberând în secret la 2 februarie 2005, la 15 iunie 2005 și la 2 noiembrie 2005,

Dă următoarea sentință, care a fost adoptată la ultima dată menționată:

PROCEDURA

1. Cazul care are la bază o cerere (nr. 73797/01) împotriva Republicii Cipru depusă la Curte conform articolului 34 din Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (“Convenția”) de către un cetățean cipriot, dl. Michalakis **Kyprianou** (“reclamantul”), la 9 august 2001.

2. Reclamantul a fost reprezentat de Dr C. Clerides, dl. L. Clerides, dl. M. Triantafyllides, dl. E. Efstathiou, dl. A. Angelides, d-na E. Vrahimi, avocați profesând în Nicosia, și de dl. B. Emmerson Q.C. și dl. M. Muller, avocați pledanți profesând în Regatul Unit. Guvernul Cipriot (“guvernul”) a fost reprezentat de Reprezentantul său, dl. P. Clerides, Avocat General Delegat al Republicii Cipru.

3. Reclamantul a pretins că articolele 5 §§ 3, 4 și 5, 6 §§ 1, 2 și 3 (a), (b) și (d), 7, 10 și 13 din Convenție au fost încălcate ca urmare a procesului, condamnării și înțemnițarea sa pentru sfidarea curții.

4. Cererea a fost atribuită celei de-a Treia Direcție a Curții (Norma 52 § 1 din Normele Curții). În cadrul acelei Direcții, Camera care se va ocupa de caz (articolul 27 § 1 din Convenție) a fost formată după cum se prevede în Norma 26 § 1.

5. La data de 1 noiembrie 2001 Curtea a schimbat compunerea Direcțiilor sale (Norma 25 § 1). Cazul a fost atribuit celei de-a Doua Direcții nou formate (Norma 52 § 1).

6. La data de 7 mai 2002 cererea a fost declarată parțial inadmisibilă de către o Cameră a acelei Direcții, compusă din următorii judecători: dl. J.-P. Costa, dl. A.B. Baka, dl. Gaukur Jörundsson, dl. L. Loucaides, dl. C. Bîrsan, dl. M. Ugrekhelidze și d-na A. Mularoni, precum și d-na S. Dollé, Grefierul Direcției.

7. La data de 8 aprilie 2003 cererea a fost declarată admisibilă în ceea ce privește plângerile conform articolului 6 §§ 1, 2 și 3 (a) și articolului 10 de către o Cameră a acelei Direcții, compusă din următorii judecători: dl. J.-P. Costa, dl. A.B. Baka, dl. L. Loucaides, dl. C. Bîrsan, dl. K. Jungwiert, dl. V. Butkevych și d-na A. Mularoni, precum și d-na S. Dollé, Grefierul Direcției.

8. La data de 27 ianuarie 2004, aceeași Cameră a dat o sentință în care a constatat în unanimitate o încălcare a articolului 6 §§ 1 (tribunal imparțial), 2 (prezumția de nevinovăție) și 3 (a) (informații detaliate privind natura și cauza acușării) din Convenție și nu a fost necesară examinarea separată a plângerii reclamantului conform articolului 10. Reclamantului i-a fost plătit suma de 15 000 euro (EUR) ca daună ne-financiară și suma de 10,000 euro pentru costuri și cheltuieli.

9. La data de 19 aprilie 2004, guvernul a cerut să se prezinte cazul în fața Camerei Mari, în conformitate cu articolul 43 din Convenție și cu Norma 73 din Normele Curții. Un tribunal din Camera Mare a acceptat această cerere la data de 14 iunie 2004.

10. Compunerea Camerei Mari a fost stabilită în conformitate cu dispozițiile articolului 27 §§ 2 și 3 din Convenție și Norma 24 din Normele Curții.

11. Comentariile terței părți au fost primite de la Guvernul Regatului Unit și Irlandei cărora Președintele le-a permis să intervină în procedura scrisă (articolul 36 § 2 din Convenție și Norma 44 § 2 litera (a)). Comentariile terței părți au fost, de asemenea, primite de la Guvernul Maltei care a fost invitat de către Președinte să intervină în procedura scrisă (articolul 36 § 2 din Convenție și Norma 44 § 2 litera (a)).

12. Reclamantul și guvernul au făcut comentarii la dosar cu privire la merite (Norma 59 § 1) în care și-au inclus replicile la comentariile terței părți (Norma 44 § 5). De asemenea, reclamantul și-a înaintat plângerile pentru satisfacția cuvenită. Guvernul a făcut comentarii cu privire la această problemă și reclamantul i-a dat replica.

13. O audiere a avut loc în public în Clădirea Drepturilor Omului, Strasbourg, la data de 2 februarie 2005 (Norma 59 § 3).

S-au prezentat în fața Curții:

(a) *pentru guvern*

dl. P. Clerides, Procurorul General Delegat

al Republicii Cipru, *Reprezentant*,

Lord Lester of Herne Hill, Q.C.,

dl. P. Saini, Avocat pledant,

d-na S.-M. Joannides, Consilier Senior al Republicii, *Avocat*;

(b) *pentru reclamant*

dl. B. Emmerson, Q.C.,

dl. D. Friedman, Avocat pledant,

dl. M. Muller, Avocat pledant, *Avocat*,

dl. P. **Kyprianou**, Avocat pledant, *Consilier*,

dl. L. Charalambous, *Avocat consultant*.

Reclamantul a fost și el prezent.

Curtea i-a audiat pe domnii Emmerson, Clerides și Lordul Lester și răspunsurile reprezentanților părților la întrebările adresate de către judecători.

FAPTELE

I. CIRCUMSTANȚELE CAZULUI

14. Reclamantul s-a născut în anul 1937 și locuiește în Nicosia.

15. Este avocat și a profesat mai mult de patruzeci de ani. Înainte a fost avocat la Parchetul General și membru al Asociației Reprezentanților Ciprioți.

16. La data de 14 februarie 2001 reclamantul a apărut în justiție o persoană acuzată de crimă în fața Curții cu Juri de la Limassol. El a declarat că, în timp ce conducea interogatoriul contradictoriu al unui martor al acuzării, un polițist, curtea l-a întrerupt după ce i-a adresat o întrebare martorului. El a pretins că s-a simțit ofensat și că a cerut permisiunea să se retragă din caz. În comentariile sale făcute în scris, guvernul a afirmat că respectiva curte încercase să facă o intervenție de rutină cu o remarcă simplă și politicoasă privind maniera în care reclamantul îl interoga pe martor. Reclamantul a întrerupt totul imediat, fără să-i permită curții să-și termine remarca și refuzând să continue interogatoriul.

17. Procesul verbal al acțiunii juridice cuprinde următorul schimb de cuvinte (traducere):

“Curtea: Considerăm că interogatoriul dvs. contradictoriu este prea detaliat și depășește măsura în care în această etapă a procesului se pot pune întrebări...”

Reclamantul: Întrerup interogatoriul...

Curtea: D-le Kyprianou...

Reclamantul: Din vreme ce Curtea consideră că nu îmi fac treaba cum trebuie în apărarea acestui individ, cer permisiunea să mă retrag din acest caz.

Curtea: Numai puterea discreționară a curții poate decide dacă unui avocat i se permite să se retragă sau nu și, în lumina a ceea ce am auzit, nu vi se permite să vă retrageți. Contăm pe cazul Kafkaros și Alții vs. Republică și nu permitem retragerea.

Reclamantul: Atâta timp cât mă împiedicați să-mi continui interogatoriul contradictoriu în punctele importante ale cazului, atunci rolul meu aici nu mai are nici un rost.

Curtea: Considerăm că stăruința dvs...

Reclamantul: Și îmi pare rău că în timpul interogatoriului meu membrii curții vorbeau între ei, împărțind 'ravasakia', ceea ce nu este compatibil cu permisiunea de a-mi continua interogatoriul cu eficacitatea necesară, aflat sub cercetarea secretă a curții.

*Curtea: Considerăm că ceea ce dl. **Kyprianou** tocmai a afirmat și în special modul în care dumnealui se adresează curții constituie o sfidare a curții și dl. **Kyprianou** are de ales între: fie își menține afirmațiile și prezintă motivele pentru care nu i se poate da nici o sentință, fie decide să-și retragă cuvintele. Îi acordăm această oportunitate excepțională. Se aplică Secțiunea 44 punctul (1) litera (a) din Legea Tribunalului.*

Reclamantul: Judecați-mă.

Curtea: Aveți ceva de spus?

Reclamantul: Am văzut cu ochii mei bucățelele de hârtie trecând de la un judecător la altul în timpul interogatoriului meu într-un mod nu foarte plăcut pentru apărare. Cum aş putea găsi puterea să apăr un individ care este acuzat de crimă?

*Curtea (dl. Photiou): Se întâmplă că bucata de hârtie la care se referă dl. **Kyprianou** este încă în mâinile colegului judecător dl. Economou și dl. **Kyprianou** poate verifica acest lucru.*

*Curtea (d-na Michaelidou): Schimbul de opinii în scris între membrii curții cu privire la maniera în care dl. **Kyprianou** conduce cazul nu îi dă nici un drept și cred că purtarea d-lui **Kyprianou** este complet inacceptabilă.*

Curtea (dl. Photiou): Luăm o pauză pentru a analiza problema. Acuzatul (din proces) să fie între timp închis.

...

*Curtea: Am analizat problema în timpul pauzei și continuăm să considerăm că ceea ce a afirmat dl. **Kyprianou**, conținutul, modul și tonul vocii sale constituie o sfidare a curții așa cum este prevăzut de secțiunea 44 punctul (1) litera (a) din Legea Tribunalului 14/60 ... că arată lipsă de respect față de curte prin cuvintele și conduita sa. L-am întrebat deja pe dl. **Kyprianou** înaintea pauzei dacă are ceva de adăugat până la darea unei sentințe. Dacă are ceva de adăugat, să-l ascultăm. Dacă nu, curtea continuă.*

Reclamantul: D-le Președinte, în pauză m-am întrebat ce infracțiune am comis. Totul s-a întâmplat într-o atmosferă foarte tensionată. Apăr un caz foarte grav; am simțit că sunt întrerupt în timpul interogatoriului meu și am spus ce am spus. Sunt

avocat de patruzeci de ani, dosarul meu este nepătat și este pentru prima dată când mi se face o asemenea acuzație. Asta e tot ce am de spus.

Curtea: Ne retragem pentru zece minute și apoi vom da un verdict.”

18. După o scurtă pauză Curtea cu Juri, cu majoritate, l-a condamnat pe reclamant la cinci zile de închisoare. Referindu-se la schimbul de cuvinte de mai sus dintre reclamant și membrii săi, spuse următoarele:

*“...Nu este ușor, în cuvinte, să exprimăm atmosfera pe care dl. **Kyprianou** a creat-o de când, făcând abstracție de conținutul inacceptabil al declarațiilor sale, tonul vocii precum și conduita și gesturile sale în fața curții nu numai că au dat o impresie inacceptabilă a unui loc civilizat, în special a unei săli de tribunal, dar au avut ca scop aparent că creeze un climat de intimidare și teroare în cadrul curții. Nu exagerăm deloc când afirmăm că dl. **Kyprianou** a țipat și gesticulat în fața curții.*

*I s-a atras atenția că afirmațiile și conduita sa înseamnă sfidarea curții și i s-a dat oportunitatea să vorbească. Și, în așteptarea rezonabilă ca dl. **Kyprianou** să se calmeze și să-și ceară scuze, acesta, cu același ton și aceeași intensitate a țipat, ‘Judecați-mă’.*

*Mai târziu, după o lungă pauză, d-lui **Kyprianou** i s-a acordat o a doua ocazie să se adreseze curții, în speranța că își va cere scuze și va diminua prejudiciul cauzat prin conduita sa. Din nefericire, nici în acest punct dl. **Kyprianou** nu a arătat semne de regret sau, cel puțin, de neliniște privind situația inacceptabilă pe care a creat-o. Dimpotrivă, el a afirmat că în timpul pauzei s-a întrebat ce infracțiune a comis, atribuind pur și simplu purtarea sa ‘atmosferei foarte tensionate. Cu toate acestea, el*

a fost singurul responsabil de crearea acelei atmosfere și, de aceea, nu o poate folosi ca scuză.

*Dl. **Kyprianou** nu a ezitat să sugereze că schimbul de opinii între membrii curții echivalează cu un schimb de ‘ravasakia’, adică ‘bilețele de dragoste (A se vedea: ‘Dicționarul Limbii Grecești Moderne - Spoudi ravasaki (Slavic ravas), scrisoare de dragoste, bilețul de dragoste în scris’). Și a acuzat Curtea, care încerca să regleze cursul acțiunii, ca și acum avea dreptul și datoria s-o facă, că l-a constrâns și a făcut dreptate în secret.*

Nu putem concepe o asemenea manifestare și o sfidare inacceptabilă a curții de către nici o persoană, ca să nu mai vorbim de un avocat.

*Judecătorii ca persoane, pe care dl. **Kyprianou** i-a insultat profund, sunt ultimii de care suntem îngrijorați. Ceea ce ne îngrijorează într-adevăr este autoritatea și integritatea justiției. Dacă reacția curții nu este imediată și drastică, simțim că justiția suferă o lovitură dezastruoasă. O reacție neadecvată din partea ordinii legale și civilizate, așa cum este exprimată de curți, ar însemna acceptarea faptului că autoritatea curților este degradată.*

Concluzionăm cu tristețe că singurul răspuns adecvat, în aceste circumstanțe, este impunerea unui verdict de intimidare, care nu poate fi decât închisoare.

*Suntem conștienți de repercusiunile acestei decizii din vreme ce persoana implicată este avocat cu vechime mare, dar numai din vina d-lui **Kyprianou**, prin conduita sa, s-a ajuns până aici.*

În lumina celor de mai sus dăm un verdict de cinci zile închisoare”.

19. Președintele Curții cu Juri a considerat totuși că obligarea la plata unei sume de cel mult 75 lire cipriote (CYP) (aproximativ 130 euro), adică suma penală maximă prevăzută de secțiunea 44 punctul (2) din Legea Tribunalului din 1960 (Legea nr. 14/60) ar fi fost verdictul adecvat.

20. Reclamantul și-a ispășit pedeapsa cu închisoarea imediat. A fost de fapt eliberat înainte de terminarea termenului în conformitate cu secțiunea 9 din Legea Închisorii (Legea nr. 62(I)/1996 – a se vedea alineatul 39 de mai jos).

21. La data de 15 februarie 2001 reclamantul a făcut recurs la Curtea Supremă, care a fost respins la 2 aprilie 2001.

22. În recursul său reclamantul a invocat un total de treisprezece motive punând sub semnul întrebării procedura urmată de Curtea cu Juri de la Limassol, decizia luată și verdictul pe care i l-a dat. Motivul opt din recurs spune următoarele:

“Conform precedentului stabilit impunerea unui verdict unui avocat se practică cu reținere și în cazuri grave și niciodată pentru reprimarea metodelor de pledoarie care sunt pur și simplu ofensive dat fiind că avocatul are suficientă libertate în soluționarea cazului clientului său. Conduita avocatului (reclamant) nu ar putea fi descrisă de curte ca agresivă sau disprețuitoare în nici o circumstanță chiar dacă a constituit expresia sentimentelor avocatului aflat sub presiunea interogatoriului contradictoriu al martorului într-un caz de crimă și refuzul curții după o intervenție în timpul interogatoriului de a-i permite avocatului să se retragă din caz”.

23. Procurorul General a fost invitat de Curtea Supremă să ia parte la acțiune în calitate de *amicus curiae*.

24. În decizia sa de refuz al recursului reclamantului, Curtea Supremă a afirmat că dispozițiile constituționale relevante din legea cipriotă cu privire la sfidarea curții reflectă principiile legii englezești. S-a bazat pe articolul 162 din Constituție care permite adoptarea legislației ce oferă jurisdicție oricărei curți pentru a da pedeapsa cu închisoarea de cel mult douăsprezece luni oricărei persoane care nu respectă o hotărâre sau ordin al celei curți și pentru pedepsirea sfidării curții. Prevede că secțiunea 44 punctul (2) din legea Tribunalului a fost autorizată în mod legal de articolul 162. La final, a concluzionat că reclamantul fusese cel care a creat o atmosferă tensionată prin atitudinea sa disprețuitoare și prin subminarea rolului curții.

25. Curtea Supremă susține *inter alia*:

*“Considerăm că nu am greșit cu nimic în stabilirea actelor de sfidare. Curtea i-a dat d-lui **Kyprianou** ocazia să răspundă, prestabilindu-i indirect intenția de a nu continua cu impunerea unei sentințe, dacă dl. **Kyprianou** ar fi renunțat la ce afirmase anterior și ar fi făcut asta cerându-și scuze sincer. Nu și-a cerut deloc scuze.*

...

*Am constatat că dl. **Kyprianou**, prin cuvinte și conduită, a arătat lipsa de respect față de curte, comițând delictul de sfidare a curții prevăzut în secțiunea 44 punctul (2) din Lege.*

...

Nu în mod întâmplător obiectivele succesive ale legiuitorului constituțional, care sunt incluse în articolul 30 și articolul 162 din Constituție, sunt unul lângă altul. Puterea de sancționare a sfidării curții are ca scop protecția of instituțiilor juridice,

ceea este esențial pentru siguranța unui proces corect. Identificarea judecătorului cu un procuror l-a determinat pe avocatul reclamantului să examineze cu atenție rolul curții și scopul pentru care i-a fost acordată autoritatea. Autoritatea sa se îmbină cu premisele necesare pentru siguranța funcției sale juridice. Rolul judecătorului nu este decât cel al apărătorului acțiunii juridice și al autorității curții, existența cărora este necesară pentru asigurarea unui proces corect. Un avocat, un funcționar juridic nu este parte la caz. Abuzând de dreptul de a fi audiat și fiind sfidând curtea, un avocat intervine în acțiune, ca orice parte terță, și se amestecă în cursul acesteia și astfel daună justiției. Sanționarea juridică a sfidării, după caz, este o datorie juridică exercitată în scopul asigurării dreptului la un proces corect. Problema impersonală și definită obiectiv este asociată cu faptele cazului; orice indiferență a curții în fața reproșului cu privire la funcția sa ar lăsa-o expusă acuzării că nu conduce un proces corect. Corectitudinea judecătorilor este chintesența administrării justiției.

...

*În acest caz, dl. **Kyprianou** a încercat să domine curtea și să conducă cursul procesului. În cazul în care curtea ar rămâne indiferentă la o asemenea scenă, asta ar însemna trădarea îndeplinirii datoriei sale.*

26. Curtea Supremă a concluzionat următoarele:

*“Considerăm că dl. **Kyprianou**, prin cuvinte și conduită, a arătat lipsă de respect față de curte și a comis delictul de sfidare contrar celor prevăzute la secțiunea 44 punctul (2) din Lege”.*

27. Referitor la sentința dată reclamantului, Curtea Supremă a afirmat, *inter alia*, următoarele:

“Exercitarea puterii curții de a da o sentință persoanelor care acționează în sfidarea curții este măsura finală, dar este indispensabilă ori de câte ori demnitatea curții este ofensată și îndeplinirea misiunii sale împiedicată. Pedepsa nu este alegerea curții. Devine datorică să numai atunci când justiția o cere. Este semnificativă raritatea condamnării unui avocat pentru sfidarea curții adică este pentru prima dată de la înființarea Republicii, din câte ne aducem aminte, când se impune o sentință cu închisoarea unui avocat pentru sfidarea curții. Această atitudine nu este diferită de conștiința misiunii avocatului. Cu toate acestea, nu este posibil să se permită profesiei juridice să acționeze contrar funcției unui avocat. Avocatul care își abandonează rolul de funcționar juridic își abandonează și protecția care îi este oferită pentru apărarea drepturilor clientului său fără teamă sau confuzie. Opunându-se el însuși curții din propriile sale motive, el acționează contrar profesiei sale și împărtășește aceeași soartă cu oricine altcineva care acționează în sfidarea curții.

Este trist faptul că dl. Kyprianou nu și-a retras cuvintele spuse și acțiune făcute în Crutea cu Juri. Nu și-a cerut scuze, chiar și de la noi.

...

Curtea cu Juri a fost cea care s-a ocupat de această sfidare și care a decis mijloacele de tratament și pedepsire a persoanei în sfidare. Nu este arătat nici un motiv care să ne justifice intervenția cu privire la sentința impusă.

Ne pare rău că un avocat precum dl. Kyprianou, cu o vechime în muncă de patruzeci de ani, a fost condamnat și pedepsit cu închisoarea pentru sfidarea curții. Dar ne pare și mai rău că un avocat cu atâția ani de experiență a atacat Justiția. Suntem ușurați că este pentru prima dată când Justiția a suferit așa ceva. Sperăm că va fi și ultima”.

II. LEGISLAȚIA INTERNĂ RELEVANTĂ ȘI PRACTICA

A. Constituția

1. Drepturile acuzatului

28. Punctele (4) și (5) de la articolul 12, relevante până în prezent, prevăd următoarele:

(4) “Orice persoană acuzată de o infracțiune va fi considerată nevinovată până la dovedirea vinovăției conform legii.

(5) Orice persoană acuzată de o infracțiune are cel puțin următoarele drepturi:

(a) să fie informat imediat și în limba pe care o înțelege și în mod detaliat despre natura și motivele acuzării sale;

(b) să aibă timp destul și facilități pentru a-și pregăti apărarea;...”

2. Dreptul la un proces corect

29. Punctele (2) și (3) de la articolul 30, relevante până în prezent, prevăd următoarele:

(2) “La determinarea drepturilor și obligațiilor sale civile sau a oricărei acuzări penale împotriva sa, orice persoană are dreptul la o audiere corectă și publică într-un timp rezonabil în fața unei curți independente, imparțiale și competente numită de lege.

...

(3) Orice persoană are dreptul:

(a) să fie informată despre motivele pentru care i se cere să se prezinte în fața curții;

(b) să-și prezinte cazul în fața curții și să aibă suficient timp necesar pentru a se pregăti....”.

3. Puterile Procurorului General

30. Articolul 113 punctul (2) prevede următoarele:

“Procurorul General al Republicii va avea puterea, pe care o exercită la discreția sa în interes public, să instituie, să conducă, să preia și să continue sau să întrerupă orice acțiune pentru o infracțiune împotriva unei persoane din Republică. Această putere poate fi exercitată de el în persoană sau de funcționarii subordonați lui care acționează sub și în conformitate cu instrucțiunile sale”.

4. Puterile curților de a impune sentințe în privința sfidării curții

31. Articolul 162 prevede următoarele:

“Înalta Curte va avea jurisdicția de a pedepsi orice sfidare a sa și a oricărei alte curți a Republicii, inclusiv a unei curți înființate printr-o lege colectivă conform

articolului 160, și va avea puterea să condamne la închisoare pe orice persoană care nu respectă o hotărâre sau un ordin al acestor curți până când persoana respectivă respectă acea hotărâre sau ordin și în orice caz pentru o perioadă care să nu depășească douăsprezece luni.

O lege sau o lege colectivă, neținând seama de nimic din ce este cuprins în articolul 90, după caz, poate dispune o pedeapsă pentru sfidarea curții.”

B. Legea Tribunalelor din 1960 (Legea nr. 14/1960, astfel cum a fost modificată)

1. Recursuri la Curtea Supremă

32. Secțiunea 25 punctul (2) prevede următoarele:

“În conformitate cu dispozițiile Codului de Procedură Penală, dar cu excepția cazului când se prevede altceva în subsecțiune, orice decizie a unei curți ce exercită jurisdicție penală va fi supus recursului în fața Curții Supreme. Orice asemenea recurs poate fi făcut de drept din orice motiv împotriva unei decizii de achitare sau condamnare sau a unei decizii ce impune o sentință”.

Secțiunea 25 punctul (3) prevede următoarele:

“Neținând seama de nimic din ce este cuprins în Codul de Procedură Penală sau în orice altă Lege sau în orice Regulament de Tribunal și, pe lângă puterile conferite, Curtea Supremă, în ceea ce privește audierile și determinarea recursurilor în cazuri civile sau penale, nu fa fi obligată de nici o stabilire a întrebărilor puse de curte și va avea puterea să examineze toate dovezile, să-și elaboreze concluziile, să audieze sau să primească dovezi suplimentare și, în cazul în care o cer circumstanțele cazului, să

reaudieze orice martor deja audiat de tribunal și poate da orice sentință sau orice ordin pe care circumstanțele cazului le pot justifica, inclusiv un ordin de rejudecare de către Tribunalul care judecă sau orice alt Tribunal ce are jurisdicție, după cum poate dispune Curtea Supremă”.

2. Sfidarea curții

33. Punctul (1) din Secțiunea 44, relevant până în prezent, prevede următoarele:

“Orice persoană care -

(a) în clădirea în care are loc o acțiune juridică sau în incinta acestei clădiri, arată lipsă de respect, prin cuvinte și atitudine, privind sau cu trimiteri la acea acțiune sau la o persoană în fața căreia are loc acea acțiune;

...

este vinovată de infracțiune și este obligat să facă închisoare timp de șase luni sau să plătească o amendă care să nu depășească o sută de lire, sau atât închisoare cât și amendă.”

Punctul (2) din Secțiunea 44, relevant până în prezent, prevede următoarele:

“În cazul în care vreo infracțiune împotriva alineatului (a) ... din sub-secțiunea 1 este comisă față de curte, curtea poate dispune ca infractorul să fie ținut închis și, în orice moment înaintea convocării curții în aceeași zi, poate fi pus la curent cu infracțiunea și poate impune infractorului pedeapsa cu plata unei amenzi de cinzeci și cinci de lire sau cu închisoarea de cel mult o lună de zile, sau atât cu închisoarea cât și cu plata amenzii.”

C. Codul de Procedură Penală (Cap. 155, astfel cum a fost modificat)

1. Puterile Curții Supreme în privința recursurilor

34. Secțiunea 145, relevantă până în prezent, prevede următoarele:

“(1) la stabilirea unui recurs împotriva condamnării Curtea Supremă... poate

(a) respinge recursul;

(b) accepta recursul și anula condamnarea atunci când consideră că acea condamnare ar trebui respinsă pe motiv că este, având în vedere toate dovezile aduse, irațională sau că judecarea de către tribunal ar trebui anuală pe motiv că s-a luat o decizie proastă în privința unei chestiuni de drept pe motiv că există o proastă administrare a justiției:

Atâta timp cât Curtea Supremă, neținând seama că este de părere că problema ridicată în recurs ar putea fi hotărâtă în favoarea reclamantului, respinge recursul dacă consideră că nu a avut loc nici o proastă administrare a justiției.

(c) anula condamnarea și condamna pe apelant pentru orice infracțiune penală pentru care ar fi putut fi condamnat de către tribunalul care judecă procesul în funcție de probele ce au fost aduse și îl poate pedepsi în mod corespunzător;

(d) dispune un nou proces în fața curții care a dat sentința sau în fața oricărei alte curți ce are jurisdicție în domeniu.

(2) La stabilirea unui recurs împotriva sentinței, Curtea Supremă poate mări, reduce sau modifica sentința”.

2. Puterile suplimentare ale Curții Supreme în timpul audierii recursurilor

35. Secțiunea 146, relevantă până în prezent, prevede următoarele:

“În timpul audierii unui recurs în orice punct al acestuia, înainte de judecata finală, Curtea Supremă... poate

(a) cere curții care judecă procesul să furnizeze orice informație necesară Curții Supreme, care este furnizată de dosarul acțiunii;

(b) audia alte probe și poate ține hotărârea până ce sunt audiate alte probe...;”

3. Schimbarea curții de judecată

36. Secțiunea 174, relevantă până în prezent, prevede următoarele:

“(1) Ori de câte ori, la cerere, așa cum este prevăzut în prezenta, Curtea Supremă consideră:

(a) că nici o curte nu poate realiza o anchetare preliminară sau un proces corecte și imparțiale;

...

poate dispune ca anchetarea preliminară sau procesul să fie realizate de către sau în fața unei curți, alta decât cea în fața căreia ar fi fost realizate,.

(2) Orice cerere pentru exercitarea puterilor conferite de prezenta secțiune va fi făcută la inițiativă și, cu excepția cazului în care cererea este făcută de către sau în numele Procurorului General, va fi sprijinită de afidavit.

(3) Atunci când un acuzat face o cerere în temeiul acestei secțiuni, Curtea Supremă poate, dacă consideră adecvat, să îl dirijeze înspre executarea unei

obligații cu sau fără garanții cu condiția că, dacă va fi condamnat, va plăti costurile urmăririi.

(4) Orice acuzat care face o asemenea cerere va înștiința Procurorul General în scris de această cerere, împreună cu o copie a affidavitului și nu se va da un ordin final cu privire la cerere până când această înștiințare și affidavitul nu sunt trimise cu cel puțin douăzeci și patru de ore înainte de audiere”.

D. Legea Avocaților (Cap. 2, astfel cum a fost modificat)

1. Responsabilitatea disciplinară a avocaților

37. Secțiunea 15 prevede următoarele:

“Orice avocat este un funcționar juridic și va avea responsabilitate disciplinară și se va supune acțiunii disciplinare prevăzute în această parte”.

2. Infracțiuni și acțiuni disciplinare

38. Secțiunea 17, relevantă până în prezent, prevede următoarele:

“(1) În cazul în care un avocat este condamnat de o curte pentru o infracțiune care, în opinia Comitetului Disciplinar, implică ticăloșie morală sau dacă un asemenea avocat este, în opinia Comitetului Disciplinar, vinovat de conduită rușinoasă, necinstită sau neprofesională, Comitetul Disciplinar poate:

(a) dispune ca numele avocatului să fie șters din Asociația Avocaților;

(b) suspenda avocatul din funcție pentru o perioadă pe care o consideră adecvată;

(c) obliga avocatul să plătească, prin amendă, orice sumă care să nu depășească 500 £;

...

(d) amenința sau mustra avocatul;

(e) da un ordin privind plata costurilor acțiunii către Comitetul Disciplinar după cum acesta consideră potrivit.

(2) Acțiunea de aplicare a penalizărilor prevăzute de subsecțiunea (1) anterioară poate fi începută:

(a) de către Comitetul Disciplinar la propria sa inițiativă;

(b) de către Procurorul General al Republicii;

(c) cu privire la raport elaborat de Comitetul de către orice tribunal sau Președinte al Comitetului Baroului Local;

(d) printr-o cerere, către Comitetul Disciplinar, făcută de orice persoană ofensată de conduita avocatului”.

E. Legea privind Închisoarea (Legea nr. 62 (I)/1996, astfel cum a fost modificată)

Eliberarea prizonierilor

39. Secțiunea 9, relevantă până în prezent, prevede următoarele:

“ ...

2. *Eliberarea unui prizonier are loc nu mai târziu de prânzul ultimei zile de sentință cu închisoarea.*

3. *Dacă ziua eliberării este sâmbătă sau duminică sau o sărbătoare legală, eliberarea are loc în ziua lucrătoare imediat următoare”.*

F. Jurisprudența internă

Obiecțiile în cazurile părtinirilor pretinse din partea curții

40. *Phaedeon Economides vs. Poliția (1983) 2 C.L.R. 301*

“Acolo unde este pretinsă o părtinire, trebuie făcută o obiecție cât mai repede posibil în acțiune și judecătorul implicat trebuie să hotărască care decizie este întotdeauna subiectivă pentru cercetarea juridică prin recurs sau prin dispoziții prerogative în cazul în care nu rezultă nici un recurs din decizia sa finală în acțiunea cu privire la care a fost ridicată problema părtinirii

În ceea ce privește problema favorizării, testul care urmează să fie aplicat este dacă o persoană rezonabilă și imparțială care ocupă o funcție în tribunal și care cunoaște toate faptele relevante ar putea avea suspiciunea rezonabilă cum că nu este posibil un proces corect pentru reclamant”.

III. VOCABULAR

41. Cuvântul grecesc “*ραβασάκια*” (“*ravasakia*”) este pluralul cuvântului “*ραβασάκι*” (“*ravasaki*”) care are următoarele semnificații:

(1) G. Babinioti, Dictionary of Modern Greek Language, pag. 1542 (Γ. Μπαμπινιώτη, Λεξικό Νέας Ελληνικής Γλώσσας):

(i) scrisoare sau bilet scurt și secret cu conținut de dragoste;

(σύντομη και κρυφή επιστολή ή σημείωμα με ερωτικό περιεχόμενο);

(ii) orice ce este scris (document, scrisoare, etc.), în special cu un caracter neplăcut, care este trimis cuiu. Sinonime: de exemplu, scrisoare, bilet;

(οτιδήποτε γραπτό (έγγραφο, επιστολή κτλ), κυρίως με δυσάρεστο περιεχόμενο, το οποίο αποστέλλεται σε κάποιον. Συνώνυμα π.χ. γράμμα, σημείωμα).

(2) Bousnaki Brothers, The Great Popular Dictionary, 2002, pag. 2983; (Α/φοι Μπουσνάκη, Το Μεγάλο Λεξικό της Δημοτικής):

(i) bilet (σημείωμα) ;

(ii) scrisoare de dragoste (ερωτικό γράμμα).

(3) Dictionary of the Common Modern Greek, pag. 1741 (Aristotle University Thessaloniki, Institute of Modern Greek Studies); (Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών):

(i) scrisoare de dragoste, bilet (care este trimis(ă) în secret); (ερωτική επιστολή, σημείωμα (που στέλνεται κρυφά));

(ii) scurt mesaj în scris, de obicei cu un caracter neplăcut (amenințare, avertizare, etc) pentru destinatar; (σύντομο γραπτό μήνυμα, συνήθως με δυσάρεστο (προειδοποιητικό, απειλητικό) κτλ περιεχόμενο για τον παραλήπτη).

IV. DREPTUL COMPARAT RELEVANT ȘI PRACTICA

A. Remarci introductive

42. În general, se poate observa că jurisdicțiile dreptului comparat și unele jurisdicții din legea civilă permit curților să se ocupe de întreruperea acțiunilor lor printr-o procedură sumară condusă de judecătorul care prezidează acțiunea principală, care este împuternicit să ia măsuri imediate. În majoritatea jurisdicțiilor din legea civilă, totuși, comportamentul disruptiv este prezentat autorităților de urmărire competente în scopul instituirii acțiunii penale sau disciplinare. În această din urmă privință există o mare diferență între dreptul comun și aspectele dreptului civil.

B. Legea și practica în sistemele dreptului comun din statele terțe care intervin

43. Următoarele alineate cuprind un sumar al informațiilor furnizate de către statele terțe care intervin referitor la poziția actuală din legislația lor internă privind sfidarea curții.

1. Regatul Unit

(a) Anglia și Wales¹

44. Conform legislației din Anglia și Wales tribunalele se bucură de puteri extinse pentru a se ocupa de sfidarea curții, inclusiv sfidarea comisă *in facie curiae*, care intră în categoria sfidării penale. Actele care ajung să sfideze curtea pot lua forme variate cum ar fi asaltarea judecătorului sau a unui funcționar al curții, insultarea judecătorului prezent, intimidarea unui martor, întreruperea acțiunii și înregistrarea sau fotografierea acțiunii. Dacă sfidarea constituie și o infracțiune penală, de exemplu atac de violență, poate fi

¹ Irlanda de Nord: legea din Irlanda de Nord cu privire la sfidarea comisă în fața curții nu diferă material de cea din Anglia și Wales.

soluționată ca o infracțiune penală și astfel, acțiunea poate fi inițiată de Serviciul Regal de Urmărire urmărind investigațiilor poliției.

45. Puterea de condamnare pentru sfidare *in facie curiae* este o parte din dreptul comun, aplicat de tribunale prin decizii judiciare. Acest lucru este adevărat în măsura în care curțile superioare (Curtea de Apel, Înalta Curte și Curtea Regală) sunt implicate. În cazul curților inferioare puterea de condamnare pentru sfidare *in facie curiae* a fost plasată pe o treaptă statutară (Legea privind sfidarea Curții din 1981, secțiunea 12 și Legea Tribunalelor Județene din 1984, secțiunea 118 punctul (1)). A Notă de Practică și o Indicație de Practică au fost emise cu privire la sfidarea curții. Una se aplică în curțile magistraților și cealaltă în Înalta Curte și în tribunalele județene (Nota de Practică emisă de Lordul Justiției în mai 2001 și Indicația de Practică emisă de Lordul Justiției, adițională la Ordinul 52 din Normele Curții Supreme și la Ordinul 29 din Normele Curții Județene).

46. Conform acesteia din urmă, de exemplu, în cazul în care avizul de arestare se referă la sfidarea curții este adecvat să se amâne examinarea conduitei pentru a-i permite pârâtului o perioadă de reflecție. Mai mult, judecătorul ar trebui, *inter alia*, să informeze pârâtul în detaliu, și de preferință în scris, despre acțiunile și conduita pârâtului care au avut ca rezultat avizul de arestare; să anunțe pârâtul de eventualele penalizări pe care le are de plătit; să-i permită pârâtului ocazia să-și ceară scuze în fața curții și să ofere explicații cu privire la acțiunile și comportamentul său; să permită aranjamente pentru reprezentarea legală. În plus, dacă există riscul aparenței unei părtiniri, judecătorul care prezidează ar trebui să ceară altui judecător să audieze avizul de arestare (secțiunile 12-14 din Indicația de Practică).

47. În general, judecătorii au puterea de a se ocupa și de pedepsi sfidarea comisă în fața lor, deși curțile au recunoscut că această procedură scurtă ar trebui utilizată în mod excepțional și numai atunci când este categoric necesar în interesul justiției. Astfel, în timpul acceptării faptului că procedura trebuie să fie scurtă pentru a fi eficace curțile au căutat, de asemenea, să ofere garanția că procedura este corectă și conformă cu dispozițiile articolului 6 din Convenție. Curtea de Apel, prin hotărârile date, a oferit curților indicații cu privire la precauțiile pe care trebuie să le adopte pentru a asigura că procesul scurt este corect pentru autorul presupus al sfidării. Acestea includ, *inter alia*, permiterea unei scurte perioade de reflecție, posibilitatea unei amânări, aranjamente pentru reprezentarea legală și acordarea oportunității de a-și cere scuze (*R vs. Moran* [1985] 81 Cr App R 51; *R vs Hill* [1986] Crim LR 457; *Wilkinson vs. S* [2003] 2 All ER 184). Din jurisprudență reiese că tribunalele au recunoscut importanța evitării pericolului unei reale posibilități de părtinire, testul aplicabil fiind cel al “*părtinirii aparente*”, în special, dacă circumstanțele fac ca un observator imparțial și informat să concluzioneze că există o posibilitatea reală ca tribunalul să fi fost părtinitor (*DPP vs. Channel Four Television* [1993] 2 All ER 517, *Porter vs. Magill* [2002] 2 AC 357). Curtea de Apel a afirmat de curând în cazul *R vs. Dodds* ([2003] 1 Cr App R 3) că cerințele dreptului de echitate în soluționarea sfidării penale corespund cerințelor Convenției

(b) Scoția

48. Infracțiunea de sfidare a curții în Scoția este o infracțiune *sui generis*. Cu unele excepții, legea privind sfidarea rămâne o parte din dreptul comun. Sfidarea comisă *in facie curiae* este de obicei soluționată pe scurt de către judecătorul care prezidează.

Atunci când echivalează și cu o infracțiune penală, poate fi anchetată pentru acuzare sau plângere sumară.

49. În timp ce procedura rămâne în esență una sumară, în practică măsurile au fost puse în ordine pentru a se asigura corectitudinea. În special, judecătorii urmăresc o notă emisă la 28 martie 2003 de către Lordul General al Justiției care prezintă indicații cu privire la procedura ce trebuie adoptată atunci când judecătorii analizează dacă conduita vreunei părți în timpul procesului constituie o sfidare a curții. De exemplu, actul de sfidare ar trebui soluționat cât mai repede posibil și, ceea ce este mult mai important, cu corectitudine și obiectivitate; autorului presupus al sfidării trebuie să i se acorde oportunitatea de a consulta și a fi reprezentat de un avocat, de a-și cere scuze pentru conduita sa și de a face o cerere de atenuare a pedepsei. Mai mult, deși de regulă judecătorul care prezidează se ocupă personal de sfidare, este recunoscut că în mod excepțional este nevoie ca un alt judecător să se ocupe de caz².

2. Irlanda

50. Conform legii irlandeze, sfidarea curții este o infracțiune *sui generis* în jurisdicția curții. Sfidarea *in facie curiae* se apropie de limita sfidării penale și este judecată sumar atât de curțile superioare cât și de cele inferioare.

51. Tribunalele irlandeze au observat în mod regulat că sfidarea curții nu este o infracțiune împotriva demnității personale a judecătorilor, ci mai degrabă este numele dat tipurilor de conduită proastă ce constă din amestecul în administrarea justiției. Puterea de

² În declarațiile sale în scris din data de 6 decembrie 2004, reclamantul a subliniat faptul că la 20 februarie 2004 avizul din notă a fost modificat în lumina hotărârii Camerei în cazul de față. El a observat în mod special că avizul recomanda ca judecătorii care prezidează să înainteze în general cererile de sfidare altui judecător, însă procedura de după o asemenea înaintare nu era prescrisă și trebuia stabilită în lumina circumstanțelor în cazul particular (*Mayer vs. H.M. Advocate*, neraportat, 16 noiembrie 2004).

adjudecare și pedepsire a acestei conduite este considerată un adaos esențial al supremației legii și un aspect propriu al autorității judecătorilor de a controla acțiunea.

52. Pentru apărarea drepturilor autorului pretins al sfidării și pentru asigurarea corectitudinii, anumite garanții procedurale sunt acordate în cazul sfidării în fața curții, inclusiv cerința ca judecătorii să nu stabilească decât acțiunea ce rezultă din evenimentele din curtea lor atunci când este necesar.

3. *Malta*

53. În legea malteză sfidarea curții este reglementată de legislația din Titlul XVII din A Doua Carte din Codul de Organizare și Procedură Civilă intitulat “Despre respectul datorat Curții”. Aceste norme se aplică și curților de jurisdicție penală, în virtutea articolului 686 din Codul Penal.

54. În conformitate cu practica mult timp stabilită din tribunalele malteze, sfidarea comisă în fața curții se pedepsește de către judecătorul sau magistratul care prezidează acțiunea în cursul căreia este comisă sfidarea. Sfidarea poate avea forma unei întreruperi în sala de judecată prin exclamații de aprobare sau dezaprobare, conduită necorespunzătoare cum ar fi cuvinte sau gesturi indecente sau remarci jignitoare (articolul 990) sau utilizarea de expresii insultătoare sau ofensive în pledoarii în scris sau în timpul audierii (articolul 994).

55. Conform articolului 990 din Cod, următoarele patru tipuri de sancțiuni sunt disponibile pentru sfidarea comisă *in facie curiae*: mustrea, evacuarea din sală, o amendă în temeiul Codului Penal și, în cele din urmă, arestarea pentru o perioadă care să nu depășească douăzeci și patru de ore într-un loc în clădirea tribunalului.

56. Singura excepție posibilă de la această procedură sumară este cazul în care sfidarea constituie o infracțiune conform Codului Penal (*Curtea vs. Angelo Pace*, 7 decembrie 1990). În aceste circumstanțe, se este judecată asemenea unei infracțiuni penale. Judecătorul sau magistratul care prezidează poate dispune arestarea infractorului, întocmi un *proces-verbal* privind fapta și prezenta partea arestată în fața curții magistraților (articolul 992).

57. Mai mult, se elaborează o dispoziție specială pentru actele de sfidare comise de către avocați. Sancțiunile normale nu se aplică dar, în cazuri grave, judecătorul sau magistratul poate suspenda “de îndată” avocatul din funcție pentru o perioadă care să nu depășească o lună de zile (articolul 993).

C. Principii adoptate de organizațiile internaționale

58. Conform alineatului 20 din Principiile de Bază privind Rolul Avocaților (adoptate în 1990 de către Congresul Al Optulea al Națiunilor Unite cu privire la Prevenirea Crimei și Tratarea Infractorilor), avocații ar trebui să se bucure de “imunitate civilă și penală pentru declarațiile relevante făcute cu bună credință în pledoarii scrise sau orale în aparițiile lor profesionale în fața unei curți, tribunal sau altă autoritate legală sau administrativă”.

59. În Recomandarea sa (2000) nr. 21, Comitetul de Miniștri din cadrul Consiliului Europei recomandă guvernele statelor membre să ia sau să consolideze, după caz, toate măsurile pe care le consideră necesare în vederea implementării libertății de exercitare a profesiei de avocat. De exemplu, “avocații nu trebuie să sufere sau să fie amenințați cu sancțiuni sau presiuni atunci când acționează în conformitate cu standardele lor profesionale”. Cu toate acestea, avocații trebuie “să respecte puterea judecătorească și să-

și îndeplinească datoriile față de curte în conformitate cu normele legale interne și cu alte norme și cu standardele profesionale” (principiile I:4 și III:4; a se vedea *Nikula vs. Finlanda*, nr. 31611/96, §§ 27-28, ECHR 2002-II).

LEGEA

I. ÎNCĂLCAREA PRESUPUSĂ A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

60. Reclamantul a afirmat că el nu a fost audiat de un tribunal imparțial în sensul articolului 6 § 1 din Convenție, care, relevant până în prezent, prevede:

“La stabilirea ... vreunei acușări penale împotriva sa, oricine are dreptul la o audiere ... corectă ... de către un tribunal independent și imparțial numit prin lege.”

A. Aplicabilitatea

1. Hotărârea Camerei

61. Camera, având în vedere criteriile stabilite de jurisprudența Curții (a se vedea *Engel și Alții vs. Olanda*, sentința din 8 iunie 1976, Seria A nr. 22, pag. 34-35, §§ 82-83) a constatat că cerințele articolului 6 din Convenție în privința stabilirii unei acușări penale și drepturile la apărare a oricărei persoane acuzate de o infracțiune penală s-au aplicat în întregime în cazul de față.

2. Argumentele celor ce se prezintă în fața Curții

(a) Reclamantul

62. Reclamantul a adoptat raționamentul Camerei în această privință.

(b) Guvernul

63. Guvernul nu a contestat aplicabilitatea articolului 6 din Convenție. A observat, totuși, că deși sancțiunile penale ar putea urma unei constatări a sfidării, a fost esențial la examinarea cerințelor din articolul 6 să se recunoască că acțiunea de sfidare nu era înrudită cu acțiunea penală obișnuită, ci era o formă *sui generis* a acțiunii a cărei țel era asigurarea funcționării liberă a curții, protejarea autorității sale și susținerea și protecția, în interesul public, al integrității procesului juridic.

3. Evaluarea Curții

64. Aplicabilitatea articolului 6 § 1 din Convenție, sub titlul său penal, nu este în dispută între părți. Curtea, de partea sa, nu vede nici un motiv pentru care să se îndepărteze de concluzia Camerei cu referitoare la problemă (a se vedea alineatul 61 de mai sus). Astfel, concluzionează că acțiunea internă contestată intră sub incidența articolului 6 § 1.

B. Conformitatea

1. Hotărârea Camerei

65. Camera a considerat că a existat o încălcare a principiului de imparțialitate, pe baza testelor obiective cât și a celor subiective, în privința stabilirii de către “tribunal” a acuzații penale de sfidare a curții împotriva d-lui **Kyprianou**. Ajungând la această concluzie, Camera a considerat că defectele din acțiunea prezentată Curții cu Juri de la Limassol nu au fost rectificate prin recurs de către Curtea Supremă.

2. Argumentele celor ce se prezintă în fața Curții

(a) Reclamantul

(i) Referitor la problema imparțialității

66. Reclamantul a subliniat că nu a căutat să demonstreze faptul că exercitarea de către un tribunal intern a unei jurisdicții sumare pentru pedepsirea sfidării în fața curții a fost *per se* neconformă cu cerințele articolului 6 în toate circumstanțele. El a fost de acord cu pârâțul și guvernele ce au intervenit că tribunalele naționale din jurisdicțiile fiecărui drept comun au o putere excepțională să pedepsească sfidarea *in facie curiae* printr-un proces sumar condus de către judecătorul care prezidează acțiunea în care a fost comisă sfidarea. Cipru nu a fost singurul care și-a conservat această jurisdicție deoarece se baza pe dreptul comun al Regatului Unit și s-a oglindit în sistemele juridice ale terților ce au intervenit și, de exemplu, ale Statelor Unite, Canadei, Australiei, Noii Zeelande și Africii de Sud.

67. În acest context, reclamantul a observat că în anumite circumstanțe jurisdicția sumară ar putea fi exercitată într-o manieră compatibilă cu articolul 6. De exemplu, ar putea fi compatibilă, după cum se poate demonstra, cu articolul 6 pentru ca un judecător să judece un caz care implică un atac de violență asupra unei părți la acțiunea pe care o prezida, sau asupra unui avocat, în cazul în care atacul s-a petrecut în afara sălii de judecată iar judecătorul nu a fost martor la acesta; sau în cazul în care nu a existat nici o dispută cu privire la cele întâmplate iar acuzatul a intenționat să se declare vinovat.

68. Cu toate acestea, circumstanțele în care se permitea ca un judecător să exercite această putere au fost strict limitate de dreptul comun. Principiul aplicabil în legea modernă privind sfidarea era că un judecător nu trebuie să prezideze procesul și să conducă alegația de sfidare a propriului tribunal dacă, pe baza faptelor cazului, acest

lucru ar duce la apariția unei părtiniri. Astfel, dacă ar exista îndoieli justificabile în mod obiectiv despre imparțialitatea judecătorului, judecătorul ar fi obligat să se retragă. Acest test de drept comun a fost asemănător ca model cu testul imparțialității obiective stabilite în jurisprudența Curții conform articolului 6 din Convenție.

69. În opinia reclamantului, era posibilă identificarea anumitor situații în care apăreau îndoieli justificate în mod obiectiv despre imparțialitatea tribunalului. Un observator rezonabil și imparțial ar concluziona în mod inevitabil că a existat posibilitatea reală de părtinire în cel puțin trei situații, toate fiind relevante în cazul său.

70. Primul scenariu a fost atunci când judecătorii au fost ținta imediată a unei sfidări presupuse constând într-un atac asupra integrității lor morale sau fizice (conduită violentă, amenințătoare sau insultătoare îndreptată înspre aceștia personal). Asemenea circumstanțe necesită în general ca acuzarea să fie stabilită de un tribunal diferit având în vedere că un observator obiectiv ar avea îndoieli justificabile despre imparțialitatea unui tribunal care a fost prezidat de victima presupusei infracțiuni. După părerea reclamantului, numai în această situație s-a aplicat *nemo judex in sua causa*. Justificarea teoretică prezentată de guvern cum că existența jurisdicției pentru sfidare era pentru prevenirea amestecului în administrarea justiției, mai degrabă decât protejarea demnității judecătorului s-a trecut dincolo de realitatea practică. În această situație, judecătorii au avut un interes personal în rezultatul disputei care a impus o apariție inevitabilă a părtinirii, oricât de atent ar fi încercat să separe personalul de profesional, acestea fiind atât de apropiate încât sunt aproape inseparabile.

71. În ceea ce privește faptele propriului său caz, reclamantul a subliniat că judecătorii din Curtea cu Juri au considerat cuvintele folosite de către reclamant ca fiind foarte

insultătoare pentru ei personal și au considerat tonul vocii sale ca fiind amenințător asupra propriilor lor persoane. Judecătorii au intrat astfel într-un conflict direct cu reclamantul privind maniera în care a ales să-și exprime o obiecție față de modul în care aceștia conduceau acțiunea. Un observator obiectiv ar fi considerat în mod inevitabil că a existat o posibilitate reală ca judecătorii să fi avut un interes personal în rezultatul disputei, o stare de lucruri care era în fond incompatibilă cu imparțialitatea cerută de un judecător. Faptul că sfidarea presupusă a constat într-o plângere îndreptată judecătorilor a fost o argument material care în mod normal ar duce la apariția unei părținiri dacă aceiași judecători stabileau apoi acuzarea.

72. Cea de-a doua situație a fost atunci când faptele (sau deducerea rezultată din fapte) se aflau în dispută iar judecătorii au fost martori la evenimentele respective. În acest caz, judecătorii nu ar fi în poziția de evaluare a probelor și argumentelor conflictuale despre eveniment în mod corect, obiectiv și fără înflăcărare deoarece evaluarea lor ar fi influențată în mod inevitabil de propria lor percepție și/sau amintire a ceea ce s-a întâmplat. Dacă ar exista o dispută gravă privind faptele și faptul dacă acuzatul era vinovat de sfidare penală, atunci judecătorii ar trebui să se retragă.

73. În cazul de față, faptele și presupunerea ce trebuie făcută au fost puse foarte mult în discuție. Deși judecătorii au afirmat doar că au constatat că reclamantul intenționase ca acel cuvânt ambiguu "*ravasakia*" să fie înțeles mai degrabă cu sensul de "bilețele de dragoste" decât de "notițe" atunci când au dat sentința, acest lucru a fost pus în discuție – sau ar fi fost pus în discuție dacă ar fi fost vorba de reclamant în orice înaintea verdictului. Același lucru s-ar putea spune despre concluzia judecătorilor cum că tonul vocii reclamantului fusese de natură să intimideze și folosit pentru a împărtăși "teroare".

Mai mult, având în vedere că reclamantul se clarificase el însuși după scurta perioadă de amânare, întreaga problemă dacă conduita sa fusese o sfidare a curții a fost pusă în discuție.

74. Cel de-al treilea scenariu a fost atunci când judecătorii și-au exprimat punctul de vedere cum că acuzatul era vinovat de sfidarea curții, înainte de audierea alegației, și/sau înainte de audierea probelor sau prezentărilor asupra problemei. O asemenea exprimare prematură a opiniei nu a fost numai o încălcare a cerințelor de imparțialitate obiectivă și subiectivă conform articolului 6 § 1 din Convenție, ci și a articolului 6 §§ 2 și 3 litera (a).

75. Chiar în cazul acela, Curtea cu Juri concluzionase că reclamantul devenise vinovat imediat ce pronunțase cuvintele pentru care s-au făcut plângeri, iar înainte căutaseră o explicație și examinaseră alegația în orice mod.

76. În vederea faptului că acest caz a combinat toate trăsăturile subliniate în situațiile menționate mai sus, cererea pentru testul de părtinire obiectivă a demonstrat clar că Curtea cu Juri de la Limassol nu putea fi considerată un tribunal imparțial și că îi obligase pe judecători să se retragă.

77. În plus, reclamantul a fost de acord cu judecata Camerei că asupra faptelor acestui caz a existat o părtinire subiectivă din partea judecătorilor. A reieșit evident din dosarul acțiunii că judecătorii fusese ademeniți într-o dispută personală cu acesta. Au considerat ca o ofensă gravă personală cuvintele pe care acesta se spusese și perceperea jignirii față de demnitatea lor personală i-a făcut să reacționeze într-o manieră necumpătată și disproporționată. În această privință reclamantul a subliniat mai mulți factori pe care i-a considerat esențiali în stabilirea părtinirii subiective a judecătorilor.

78. În primul rând, judecătorii îi caracterizaseră cuvintele drept sfidare imediat ce acesta le pronunțase și înainte de audierea prezentărilor sale sau înainte să-i permită oportunitate de a răspunde. În al doilea rând, atunci când unul din membrii magistraturii îi acordare reclamantului oportunitatea de a inspecta notița care trecuse de la un judecător la altul, un altul a intervenit spunând că reclamantul nu avea “nici un drept” asupra notiței respective și că această purtare fusese “complet inacceptabilă”. În al treilea rând, reclamantului i se acordase oportunitatea de a vorbi, dar numai în diminuarea sentinței. În al patrulea rând, nu se încercase deloc să se formuleze o acuzare în detaliu sau să i se acorde reclamantului vreo oportunitate adecvată de a răspunde. În mod special, reclamantul nu fusese informat niciodată că judecătorii interpretaseră cuvântul “*ravasakia*” ca niște “bilețele de dragoste” decât ca niște “notițe”, ultimul fiind varianta recunoscută (și mult mai puțin ofensivă) a definiției cuvântului care apare în toate dicționarele mari. Nici nu fusese informat despre faptul că judecătorii au considerat purtarea sa ca fiind amenințătoare cu intenție. Aceste probleme au fost ridicate drept constatări ale faptului atunci când sentința a fost impusă de curte. În al cincilea rând, pierderea perspectivei de către judecători a fost confirmată de limbajul exagerat pe care l-au folosit atunci când au dat sentința.

79. În cele din urmă, reclamantul a afirmat că judecătorii și-au exercitat jurisdicția sumară pentru a-l condamna și osândi imediat la cinci zile de închisoare, fără să fi luat nici una din măsurile alternative evidente mai puțin drastice disponibile. Acestea includeau posibilitatea de a dispune o amânare a cazului pentru a doua zi pentru a permite calmarea ambelor părți, pentru a se liniști și a-și regăsi pacea și obiectivitatea; prevenirea reclamantului; trimiterea cazului la o alt tribunal de judecată din cadrul Curții cu Juri;

cererea sau obligarea reclamantului de a părăsi sala de judecată; raportarea reclamantului la Comitetul Disciplinar al Avocaților care ar fi avut puterea de a impune o serie de sancțiuni inclusiv o mustrare, amendă sau suspendare din funcție. Condamnarea reclamantului la cinci zile de închisoare fusese o reacție gravă și dovedea prin ea însăși că cel puțin doi dintre judecători își pierduseră obiectivitatea.

(ii) *Referitor la reexaminarea de către Curtea Supremă*

80. Reclamantul a fost de acord cu constatarea Camerei privind nereușita Curții Supreme de a remedia defectele din acțiunea prezentată în fața Curții cu Juri de la Limassol.

81. Plângerile sale conform articolului 6 din Convenție nu ar fi putut fi rectificate decât prin recurs la Curtea Supremă dacă aceasta ar fi sprijinit plângerile și, în consecință, ar fi anulat condamnarea și sentința (a se vedea *De Cubber vs. Belgia*, sentința din 26 octombrie 1984, Seria A nr. 86, pag. 14, § 33 și *Findlay vs. Regatul Unit*, sentința din 25 februarie 1997, *Rapoarte de Sentințe și Decizii* 1997-I, pag. 263, § 79). Totuși, în ciuda faptului că Curtea Supremă avea jurisdicția de a examina chestiunile de drept și fapt ridicate în recursul reclamantului, îi respinsese plângerile și nu i-a acordat corectare.

82. În cazul alternativ, reclamantul a afirmat că Curtea Supremă nu era o curte cu deplină jurisdicție în sensul că nu ar putea și nici nu a condus o audiere *de novo* a acuzării. Domeniul de aplicare al jurisdicției Curții Supreme era limitat la erori de drept și la erori clari și iraționale de fapt. Nu i se permitea Curții Supreme să treacă de raționamentul Curții cu Juri și să investigheze corectitudinea constatărilor sale sau să decidă cu privire la dovezile prezentate și să stabilească singură condamnarea pe motiv că nu era confirmată.

(b) Guvernul

(i) Referitor la chestiunea imparțialității

83. În scrisoarea sa prin care cerea ca respectivul caz să fie trimis Camerei Mari și în observațiile sale făcute în scris și oral către Camera Mare, guvernul s-a opus puternic numeroaselor aspecte ale judecății Camerei.

84. În primul rând, guvernul a adus în discuție faptul că Camera adoptase o normă rigidă și inflexibilă de la alineatul 37 din sentință cu privire la sfidarea comisă *in facie curiae*. În opinia sa, Camera nu luase în considerare natura unică și funcția acestei acțiuni în jurisdicțiile de drept comun. A afirmat că această normă a subminat însăși existența jurisdicției sumare bine-stabilite din dreptul comun privind sfidarea și se baza pe o gravă proastă înțelegere a legii și practicii din jurisdicțiile de drept comun nu numai în Statele care sunt părți la Convenție, ci și, de exemplu, în Australia, Canada și Statele Unite. În această privință, guvernul a subliniat că, în ciuda celor spuse de Cameră la alineatul 22 din sentință, Cipru nu era singurul stat dintre Statele Convenției care avea o jurisdicție sumară.

85. Conform justificării asupra faptelor unui caz și garanțiilor acțiunii juridice, nu era în principiu incompatibil cu articolul 6 din Convenție ca un tribunal să conducă singur o acțiune sumară pentru sfidarea comisă în fața sa. Iar reclamantul chiar a acceptat acest lucru. Puterea stabilită mult timp acordată tribunalelor de drept comun de a acționa imediat împotriva autorilor de sfidări și de a sancționa conduita inadecvată comisă în fașa lor a ajutat la protejarea autorității și imparțialității puterii judecătorești și a constituit un element necesar și indispensabil al unui proces corect.

86. Cu condiția ca sistemele juridice interne să protejeze și să apere drepturile Convenției, sistemul Convenției nu impunea soluții uniforme sau reguli mecanice care trebuiau respectate de tribunalele naționale. Articolul 6 era inclus în Convenție ca o întrupare atât a sistemului dreptului comun cât și sistemului dreptului civil de justiție și corectitudine.

87. Nevoie unei acțiuni decisive și imediate chiar din partea curții atunci când o parte la acțiunea juridică, un avocat sau o persoană din public a acționat într-o manieră disprețuitoare era un aspect esențial al supremației legii și nevoia de menținere a integrității procesului juridic. Adevărata problemă era unde s-a tras linia între cazurile care se supuneau dispoziției sumare și a celor care necesitau inițierea unei proceduri separate în fața unui alt judecător. Nu exista nici o regulă care să impună ca toate sfidările comise în fața curții să fie anchetate și investigate separat și să fie audiate de un alt judecător.

88. Deși se putea face o distincție între acele cazuri în care abuzul era direcționat chiar înspre magistrați (ca în cazul de față), și cele în care, de exemplu, o persoană a cauzat o tulburare a sălii de judecată, principiul ce subliniază necesitatea curții de a acționa era de fapt același; a existat nevoia de a proteja autoritatea procesului juridic. Deși abuzul poate fi personal în anumite cazuri, era greșit în principiu să se presupună că natura sa personală constituia motivul răspunsului curții, care era ghidat de interesul public.

89. Guvernul a considerat că era o proastă caracterizare a rolului judecătorului de a sugera că o sfidare poate fi “îndreptată” asupra judecătorului. Acesta a presupus că judecătorul căuta să revendice niște drepturi personale atunci când a acționat și astfel nu putea fi independent și imparțial. Mai exact, având în vedere că guvernele terțe care au

intervenit au fost clare în prezentările lor, atunci când judecătorii au acționat ca răspuns la o sfidare comisă în fața curții, acestea nu au acționat pentru a se apăra, ci pentru a proteja integritatea sistemului juridic și corecta administrare a justiției. Acțiunea juridică pentru sfidare nu era de natura unei plângeri personale între un judecător și un presupus autor de sfidare. O dată acest lucru apreciat, era clar că nu era nimic în neregulă cu principiul Curții cu Juri de la Limassol ce se ocupa de problema respectivă. Într-adevăr, așa cum guvernul irlandez a explicat cu argumente, ar apărea probleme grave dacă judecătorii ar trebui să devină martori într-o anchetare independentă făcută de stat pentru sfidare decât atunci când ar judeca ei înșiși sfidarea comisă în fața curții lor.

90. Asupra faptelor cazului de față, cererea pentru un proces sumar a fost pe deplin justificată. Acest caz nu era despre un avocat care își apăra clientul în mod liber, ci despre un avocat care s-a comportat într-un mod profesional. Nu exista nici o probă conflictuală despre purtarea reclamantului sau despre afirmațiile sale.

91. Conduita reclamantului luase forma unui atac ofensiv repetat asupra procesului juridic care se compusese în gravitate lui (mai degrabă decât în temperare) din mărturia reclamantului și experiența în Barou. Nu fusese o dispută personală între judecătorii Curții cu Juri și reclamant, așa cum considerase Camera.

92. Traducerea procesului-verbal al acțiunii care prezenta schimbul de cuvinte avut în Curtea cu Juri de la Limassol nu a reușit să rețină adevăratul sens a ceea ce s-a spus de fapt și modul în care un vorbitor de limba greacă ar fi înțeles acele cuvinte. Acesta a fost un caz în care întreaga atitudine și abordarea abuzivă a reclamantului arătase că intenționase tot timpul să folosească înțelesul ofensiv al cuvântului “*ravasakia*”. Numai printr-o încercare *ex post facto* de utilizare a definițiilor din dicționar care să sugereze un

înțeles neutru al cuvântului reclamantul a fost capabil să convingă Camera că nu avusese intenția de a jigni pe nimeni. Reclamantul fusese conștient de ceea ce făcuse și care erau consecințele legale atunci când a folosit cuvânt *“ravasakia”* și apoi continuase să se comporte într-o manieră abuzivă. Așa cum a afirmat Curtea cu Juri și așa cum a susținut Curtea Supremă, conduita disprețuitoare a constat din ceea ce spusese de fapt reclamantul și din tonul cu care vorbise. Deși reclamantului i s-a acordat ocazia de a s-și cere scuze în fața Curții cu Juri de cel puțin trei ori, acesta refuzase s-o facă de fiecare dată.

93. Nu se poate presupune că judecătorilor din Curtea cu Juri le-au lipsit independența și imparțialitatea necesară deoarece fuseseră victimele proastei conduite exagerate a reclamantului. Mai mult, așa cum arată dosarul, ei nu au făcut nimic în cursul acțiunii juridice care să sugereze părtinire. L-au tratat pe reclamant cu curtoazie și respect, în contrast evident cu intervențiile sale abuzive și insultătoare repetate.

94. Mai mult, conform guvernului, judecătorii din Curtea cu Juri nu fuseseră parțiali în mod subiectiv. Nu a existat nici o dovadă cum că fuseseră părtinitori, iar factorii pe care Camera și-a elaborat concluziile în această privință nu au stabilit nici un fel de părtinire. În mod special, în ceea ce privește “graba” presupusă cu care reclamantul fusese chipurile judecat și condamnat, guvernul a susținut în continuare că judecătorii au acționat pentru protejarea procesului legal în circumstanțele în care reclamantul refuzase să-și ceară scuze, nu ceruse o amânare și fusese invitat în curte în mod pozitiv și abuziv pentru condamnare. În ceea ce privește sentința de cinci zile de închisoare impusă reclamantului, aceasta a fost confirmată prin recursul Curții Supreme, a cărei imparțialitate și independență nu s-a pus în discuție.

95. Guvernul a subliniat că dreptul la un proces corect așa cum prevede articolul 6 din Convenție era inclus în mod special în legislația internă în virtutea articolului 30 §§ 2 și 3 și a articolului 12 §§ 4 și 5 din Constituție.

96. În acest context, a subliniat că legea cipriotă prevede o colecție întreagă de garanții disponibile unui acuzat care își face griji cu privire la imparțialitatea judecătorului care urmează să audieze acțiunea juridică. De exemplu, la secțiunea 174 din Codul de Procedură Penală, Curtea Supremă avea puterea de a dispune, la cererea făcută de Procurorul General sau de acuzat, ca procesul unui caz să fie ținut de către sau în fața altei curți. Un asemenea ordin ar putea fi făcut dacă condițiile prevăzute în secțiunile anterioare ar fi îndeplinite. Mai mult, o obiecție preliminară ar putea fi ridicată de către acuzat pentru ca un judecător să fie descalificat din audierea cazului pe motiv de părtinire (*Phaedon Economides vs. Poliția*, (1983) 2 C.L.R 28, a se vedea alineatul 40 de mai sus).

97. De asemenea, deși, conform articolului 113 § 2 din Constituție, Procurorul General al Republicii avea puterea arbitrară, printre altele, de a institui, conduce sau prelua orice acțiune pentru o infracțiune împotriva unei persoane, legea din Cipru privind sfidarea, la fel ca și în alte jurisdicții din dreptul comun, autoriza curțile să se ocupe ele însele de o sfidare în fața curții printr-o procedură sumară. O dată ce curtea a invocat procedura sumară, ca și în cazul de față, Procurorul General nu avea nici un rol în acțiune. În cazul de față, acesta apăruse în fața Curții Supreme doar ca *amicus curiae* în urma unei invitații din partea acestei curți.

98. Făcând abstracție de acțiunea juridică, măsurile disciplinare ar fi putut fi luate împotriva reclamantului pe baza Legii Avocaților (Capitolul 2) și a Normelor

Disciplinare. Cu toate acestea, la fel ca în alte jurisdicții de drept comun, rolul curții în instituirea unei acțiuni juridice pentru sfidare împotriva unui avocat a fost diferit de și independent de puterea organismelor profesionale de a impune sancțiuni disciplinare. În Cipru, acțiunea disciplinară urma mai degrabă condamnarea unei curți pentru sfidare, decât să înlocuiască acțiunea de sfidare. În timp ce, la fel ca în majoritatea jurisdicțiilor, existau proceduri profesionale paralele conform cărora membrii Baroului puteau fi disciplinați de propriile lor organisme profesionale, fostul drept și datoria curții de a proteja integritatea propriului său proces ar putea fi negat în favoarea procesului profesional autoregulator.

99. În această privință, guvernul a subliniat faptul că era esențial să se afirme compatibilitatea jurisdicției pentru sfidare și corectitudinea procesului, astfel încât să nu submineze sau să slăbească în nici un fel autoritatea tribunalelor naționale sau a disciplinei profesionale cerute de avocați.

(ii) Referitor la cercetarea efectuată de Curtea Supremă

100. Guvernul a susținut că, contrar practicii din alte recursuri în sistemele de drept comun, care sunt limitate mai degrabă la o revizie a deciziei decât la o determinare independentă, Curtea Supremă avea întreaga jurisdicție de a cerceta faptele și legea și de a inversa decizia Curții cu Juri. Avea, de asemenea, competența, la cerere, de a audia probele orale.

101. În cazul de față, Curtea Supremă condusesese de fapt o audiere *de novo* și furnizase o cercetare completă a faptelor, a legii și a sentinței. În mod special, în sentința dată, afirmase dacă conduita reclamantului a constituit o sfidare curții, valabilitatea acțiunii care a urmat și justificarea pedepsei cu închisoarea. După audierea tuturor

argumentelor, Curtea Supremă constatare că reclamantul fusese vinovat de infracțiunea de sfidare și, după examinarea punctelor reclamantului în diminuare, concluzionase că nu existase nici un motiv care să-i justifice intervenția cu privire la sentința impusă.

102. Deși reclamantul a sugerat în prezentările sale că Curtea Supremă nu avea întreaga jurisdicție, materialele legale pe care le-a citat au evidențiat faptul că Curtea Supremă avea întreaga jurisdicție pentru cercetarea tuturor probelor și pentru constatările de fapt. Judecarea detaliată efectuată de Curtea Supremă a demonstrat că acesta fusese un recurs în care toate faptele fuseseră reexamineate. Reclamantul fusese de deplin conștient de acușările împotriva sa și se bucurase de o multiplă reprezentare legală din partea unor membri din cei mai distinși ai Baroului din Cipru.

103. În cele din urmă, guvernul a făcut afirmația că orice nereușite procedurale care s-ar fi putut ivi în Curtea cu Juri, inclusiv orice problemă de parțialitate, fuseseră toate corectate de cercetarea cuprinzătoare a faptelor și substanța cazului de către Curtea Supremă. De acum înainte, guvernul a considerat că plângerile reclamantului conform articolului 6 din Convenție ar trebui astfel anulate.

(c) Intervențiile terței părți

Remarca preliminară

104. Pe lângă prezentările lor care subliniau poziția actuală din legislația internă cu privire la sfidarea curții, guvernele Regatului Unit și Irlandei au făcut comentarii cu privire la principiile enunțate de Cameră în sentința sa pentru acțiunea de sfidare.

(i) Guvernul Regatului Unit

105. Guvernul Regatului Unit a acceptat că problema imparțialității trebuia să fie luată în considerare atunci când a avut loc o sfidare presupusă în fața unui judecător care ar trebui, de asemenea, să stabilească problema sfidării. Cu toate acestea, a avut îndoieli asupra faptului dacă același judecător care a audiat un caz de sfidare și care era judecătorul în fața căruia a fost comisă sfidarea ar fi decisiv cu privire la problema imparțialității în fiecare caz. Și-a exprimat grija cu privire la abordarea de către Cameră la alineatul 37 din sentință, în special la absența unei limite de apreciere. În această privință și referitor la jurisprudența internă, a subliniat faptul că existau o mulțime de acte care ar putea echivala cu o sfidare în fața curții. Au afirmat că părtinirea obiectivă nu ar exista în toate cazurile de sfidare în fața curții.

106. Referitor la alineatul 35 din sentința Camerei, Guvernul Regatului Unit a observat că purtarea ce echivala cu sfidarea nu era îndreptată în mod necesar înspre judecător personal. A subliniat că un număr de judecători englezi și-au exprimat opinia cum că expresia “sfidarea curții” fusese una nefericită, având în vedere că sugera că esența sa era un afront la demnitatea judecătorului individual. În unele cazuri fusese amenințată administrarea justiției și nu demnitatea judecătorului individual. În aceste cazuri, este posibil să nu existe o părtinire obiectivă și nici nevoia ca problema să fie alocată unui alt judecător. Mai mult, în unele cazuri nu ar exista posibilitatea vreunei dispute privind faptele sau că ar fi constituit sfidarea, și, deci, nici nevoia ca problema să fie alocată autorităților de urmărire sau să fie audiată de un alt judecător. Chiar și atunci când fusese o insultă îndreptată asupra judecătorului nu a trebuit ca un alt judecător să se ocupe de acea sfidare. Insulta ar putea fi exprimată în termeni generali, cum ar fi “toți judecătorii sunt corupți”, iar în acest caz nici un judecător nu putea fi mai mult sau mai

puțin imparțial decât altul. Problema era una de apariție a părtinirii și testul pe care curtea trebuie să-l aplice arăda dacă circumstanțele ar duce la un observator corect și informat care să concluzioneze că a exista posibilitatea reală ca tribunalul să fi fost părtinitor.

107. Unele cazuri de sfidare impuneau să se acționeze imediat deoarece procesul trebuia să continue; În altele nu era nevoie de urgență. Soluționarea unor cazuri de sfidare, cum ar fi refuzul unui martor de a oferi dovezile, poate fi considerată o parte normală din rolul judecătorului în audierea unui caz. Ar fi distrugător pentru proces și inutil dacă un caz de sfidare ar trebui alocat unui alt judecător.

108. În cele din urmă, guvernul Regatului Unit a pus accentul pe faptul că Curtea recunoscuse nevoia curților de a fi capabile să-și controleze propriile acțiuni și de a face eforturile necesare de a asigura că nu există obstacole în administrarea justiției (a se vedea *Ravnsborg vs. Suedia*, sentința din 23 martie 1994, Seria A nr. 283-B).

(ii) *Guvernul irlandez*

109. Guvernul irlandez a precizat că Camera a greșit în multe privințe importante în legătură cu stabilirea cazului și a mărit sau micșorat dimensiunile și semnificația principiului pe care stabilise să-l conteste.

110. Poziția în Cipru cu privire la sfidare a fost aceeași ca și cea din Irlanda și Regatul Unit.

111. Efectul deciziei Camerei a fost că un aspect vechi și important al administrării justiției, așa cum este dezvoltat de dreptul comun – puterea și datoria unui judecător de a menține ordinea în tribunal printr-o jurisdicție de procedură sumară – a fost contrar Convenției. Această abordare a neglijat limita aprecierii de care s-a bucurat Părțile

Contractante în stipularea de către legile lor pentru protecția ordinii și a proprii demnități în acțiunea juridică.

112. Anularea contradicției cum că infracțiunea era mai degrabă împotriva administrării justiției decât a judecătorului în persoană era nejustificată și ignora faptul că într-un șir de circumstanțe se aștepta ca judecătorii să nu ia în considerare preferința personală și opinia, așa cum au și făcut, în înlăturarea lor din funcții. Din acest motiv, a devenit critic în scopul testului de părtinire obiectivă să se determine ce infracțiune i s-a cerut judecătorului să adjucece și care era partea vătămată. Numai în acel context a fost posibil să se aplice în mod adecvat și rezonabil jurisprudența Convenției cu privire la faptul dacă era a existat o înțelegere întemeiată a părtinirii.

113. Sentința Camerei nu a luat în considerare faptul că trimiterea sfidării presupuse către acuzare ar reduce autoritatea curții și ar acorda menținerea adecvată a ordinii care depinde de puterea executivă. În această privință, a subliniat faptul că un sistem de trimitere la autoritățile de acuzare și numirea unui alt judecător care să judece cazul r duce la amânarea acțiunii în care a existat vreo tulburare sau vreun amestec. În zone mai îndepărtate, ar putea fi dificil să se prezinte o acuzare în fața altui judecător. Decalarea inevitabilă în timp ar incomoda foarte mult administrarea corespunzătoare a justiției de către prima curte. În al doilea rând, Camera ignorase implicațiile importante pentru autoritatea curții dacă nu ar putea soluționa de îndată și dacă ar pedepsi sfidările imediat ce apar. În al treilea rând, Camera nu reușise să ia în considerare protecțiile procedurale importante care s-au acordat în cazul sfidării în fața curții, inclusiv cerința ca un judecător să stabilească acea acțiune ce rezultă din evenimentele din curtea sa numai atunci când este necesar.

114. Mai mult, sentința Camerei nu a soluționat problema numărului de intervenții ce ar putea fi adresate autorității sau de întreruperi în cursul acțiunii juridice într-un mod conform cu drepturile părților litigante a a-și prezenta propriile cazuri în mod adecvat și rapid și demnitatea curții.

115. Guvernul irlandez a considerat că au exista motive practice întemeiate pentru care era adecvat ca judecătorul în fața căruia a fost comisă sfidarea să judece pe presupusul autor al sfidării pentru sfidare. Acest judecător se afla fără îndoială în cea mai bună poziție pentru a se ocupa de această problemă. Numai posibilitatea invocării imediate a procedurii sumare pentru sfidare a constituit un obstacol efectiv.

116. În cele din urmă, implicarea Directorului De Urmărire Publice a intervenit în separarea puterilor. Judecătorul în fața căruia a avut loc întreruperea ar fi obligat să aducă dovezi procurorilor statului, care era un rol de nedorit pentru o putere judecătorească independentă. Acest lucru ar priva curțile de dreptul lor de a aplica a propriilor sale ordine și de negare a distribuirii tripartite fundamentale a puterilor care stă la baza întregii Constituții.

(iii) Guvernul maltez

117. Guvernul maltez a făcut referire la legile aplicabile în Malta cu privire la sfidarea în fața curții (a se vedea alineatele 53-57 de mai sus).

3. Evaluarea Curții

(a) Principiile generale

118. Curtea reiterează la început că este foarte important într-o societate democratică ca tribunalele să inspire încredere în public și, mai presus de orice, în ceea ce privește

acțiunile penale, în acuzat (a se vedea *Padovani vs. Italia* sentința din 26 februarie 1993, Seria A nr. 257-B, p. 20, § 27). În acest scop articolul 6 cere ca un tribunal care intră în incidența sa să fie imparțial. Imparțialitatea denotă în mod normal absența de prejudiciu sau părtinire și existența sa sau altfel poate fi testată în diverse moduri. Curtea a distins astfel între o abordare subiectivă, care încearcă să constate convingerea sau interesul personal al unui anumit judecător într-un caz particular, și o abordare obiectivă, care determină dacă acesta a oferit suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială îndreptățită în această privință (a se vedea *Piersack va. Belgia*, sentința din 1 octombrie 1982, Seria A nr. 53, § 30 și *Grievies vs. Regatul Unit* [GC], nr. 57067/00, § 69, ECHR 2003-XII). Cât despre al doilea test, atunci când se aplică unui organism precum curtea tribunalului, înseamnă că stabilește dacă, dincolo de conduita personală a vreunui membru al acelui organism, exista fapte care pot fi constatate ce pot face să apară îndoieli cu privire la imparțialitatea sa. în această privință chiar și aparențele pot avea o anumită importanță (a se vedea *Castillo Algar vs. Spania*, sentința din 28 octombrie 1998, *Reports* 1998-VIII, p. 3116, § 45 și *Morel vs. Franța*, nr. 34130/96, § 42, ECHR 2000-VI). Atunci când se decide dacă într-un anumit caz există un motiv îndreptățit de teamă că unui anumit organism îi lipsește imparțialitatea, punctul de vedere al celor care pretind că nu este imparțial este important dar nu decisiv. Decisiv este dacă teama poate fi stăpânită pentru a fi justificată în mod obiectiv (a se vedea *Ferrantelli and Santangelo vs. Italia*, sentința din 7 august 1996, *Reports* 1996-III, pp. 951-52, § 58, și *Wettstein vs. Elveția*, nr. 33958/96, § 44, CEDH 2000-XII).

119. La aplicarea testului subiectiv Curtea a susținut în mod regulat că imparțialitate personală a unui judecător trebuie să fie presupusă până la dovedirea contrariului (a se

vedea *Hauschildt vs. Danemarca*, sentința din 24 mai 1989, Seria A nr. 154, p. 21, § 47).

În ceea ce privește tipul de dovadă cerut, Curtea a căutat, de exemplu, să constate dacă un judecător a afișat ostilitate sau rea-voință sau a aranjat să aibă un caz desemnat numai lui din motive personale (a se vedea *De Cubber*, citat mai sus, § 25). Principiul cum că un tribunal va fi presupus ca neavând prejudiciu sau parțialitate personală este stabilit mult în jurisprudența Curții (a se vedea, de exemplu, *Le Compte, Van Leuven și De Meyere vs. Belgia* sentința citată mai sus, p. 25, § 58). Aceasta reflectă un element important din supremația legii, în special faptul că verdictele unui tribunal ar trebui să fie finale și obligatorii dacă nu sunt respinse de o curte superioară pe baza neregularității sau incorectitudinii. Acest principiu trebuie să se aplice în mod egal tuturor formelor de tribunal inclusiv jurii (a se vedea *Holm vs. Suedia*, sentința din 25 noiembrie 1993, Seria A nr. 279-A, p. 14, § 30). Deși în unele cazuri, poate fi dificil să se aducă dovezi cu care să se contrazică presupunerea, trebuie ținut minte că cerința de imparțialitate obiectivă acordă o garanție mult mai importantă (a se vedea *Pullar vs. Regatul Unit*, sentința din 10 iunie 1996, *Reports* 1996-III, p. 793, § 32). Cu alte cuvinte, Curtea a recunoscut dificultatea de stabilire a încălcării unei dispoziții din articolul 6 din cauza parțialității subiective și din acest motiv, în marea majoritate a cazurilor, a ridicat probleme a imparțialității accentuate pe testul obiectiv. Cu toate acestea, nu există o diferență impecabilă între cele două noțiuni atâta timp cât purtarea unui judecător nu numai că nu poate stăpâni îndoielile cu privire la imparțialitate din punctul de vedere al observatorului din afară (testul obiectiv) dar poate ajunge și la problema convingerii sale personale (testul subiectiv).

120. Curtea a susținut de exemplu că autorităților judiciare li se cere să exercite maximă discreție cu privire la cazurile de care se ocupă pentru a-și păstra imaginea de judecători imparțiali. Acea discreție i-ar sfătui să nu facă uz de presă, chiar și atunci când sunt provocați. Cererile mari de justiție și natura elevată a funcției juridice sunt cele care impun acea datorie (a se vedea *Buscemi vs. Italia*, nr. 29569/95, § 67, ECHR 1999-VI). Astfel, în cazul în care președintele unui curți a folosit în mod public expresii care au implicat faptul că își formase deja o opinie nefavorabilă despre cazul reclamantului înainte de prezidarea curții care trebuia să soluționeze cazul, declarațiile sale au fost astfel încât să justifice obiectiv temerile acuzatului cu privire la imparțialitatea sa (a se vedea *Buscemi vs. Italia*, citat mai sus, § 68). Pe de altă parte, într-un alt caz, atunci când un judecător este angajat în critica publică a apărării și și-a exprimat public mirarea cum că acuzatul pledase nevinovat, Curtea a abordat problema pe baza testului subiectiv (*Lavents vs. Letonia*, nr. 58442/00, §§ 118 și 119, 28 noiembrie 2002).

121. O analiză a jurisprudenței Curții dezvăluie două situații posibile în care apare problema lipsei de imparțialitate judiciară. Prima este de natură funcțională: în cazul în care conduita personală a judecătorului nu este deloc pusă la îndoială, dar atunci când de exemplu exercitarea unor funcții diferite în cadrul procesului juridic de către aceeași persoană (a se vedea cazul *Piersack vs. Belgia*, citat mai sus), sau legătura ierarhică sau de altă natură cu un alt actor din acțiune (a se vedea cazurile marțiale, de exemplu *Grievies vs. Regatul Unit*, citat mai sus, și *Miller și Alții vs. Regatul Unit*, nr. 45825/99, 45826/99 și 45827/99, 26 octombrie 2004), justifică în mod obiectiv îndoielile cu privire la imparțialitatea tribunalului, care astfel nu reușește să respecte standardul din Convenție conform testului obiectiv (a se vedea alineatul 118 de mai sus). A doua are un caracter

personal și derivă din conduita judecătorilor într-un anumit caz. Din punctul de vedere al testului obiectiv, această conduită poate fi suficientă pentru a se stabili opinii întemeiate și justificate obiectiv ca în cazul menționat mai sus *Buscemi*, dar poate fi de o asemenea natură încât să ridice o problemă în testul subiectiv (de exemplu cazul *Lavents*, citat mai sus) și chiar să dezvăluie părtinirea personală. De aceea, în acest context, dacă un caz urmează să fie rezolvat conform unui test sau altul, sau conform amândurora, va depinde de faptele particulare ale conduite contestate.

(b) Aplicarea principiilor de mai sus în cazul de față

122. Reclamantul și-a exprimat doleanța cum că judecătorii Curții cu Juri de la Limassol nu au reușit să îndeplinească condiția de imparțialitate atât în testul obiectiv cât și în testul subiectiv. Curtea propune să examineze această plângere prin urmărirea abordărilor obiective și subiective cu referire la argumentele de parțialitate funcțională și personală stabilite mai sus (a se vedea alineatele 118-121 de mai sus).

(i) Testul obiectiv

123. Reclamantul a pretins că, în circumstanțele particulare ale cazului său, faptul că aceiași judecători ai curții față de care a comis chipurile sfidarea l-au judecat, condamnat și pedepsit a ridicat îndoieli justificate în mod obiectiv cu privire la imparțialitatea acelei curți.

124. Curtea notează că această plângere este îndreptată către un defect funcțional în acțiunea relevantă. În această privință, luase în considerare argumentele înaintate de către guvern și terțele părți care au intervenit cu privire la evoluția sistemului de drept comun al acțiunilor sumare pentru sfidarea curții și compatibilitatea sa cu Convenția. Notează în

special tendința intensă a unui număr de jurisdicții din dreptul comun care admit nevoia de utilizare cumpătată a procedurii sumare, după o perioadă de reflecție atentă și de acordare a garanțiilor adecvate pentru drepturile la proces ale acuzatului (a se vedea alineatele 46-47, 49 și 52 de mai sus).

125. Totuși, Curtea nu consideră necesară sau de dorit revizia generală a legii cu privire la sfidare și practica acțiunii sumare în Cipru și alte sisteme de drept comun. Sarcina sa este de a determina dacă utilizarea acțiunii sumare de soluționare a cazului de sfidare a d-lui **Kyprianou** în fața curții duce la încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție.

126. La analizarea acestei chestiuni, Curtea își amintește că, atât în legătură cu articolul 6 § 1 din Convenție cât și în contextul articolului 5 § 3, a constatat îndoieli cu privire la imparțialitatea ce trebuie justificată obiectiv atunci când există o confuzie între funcțiile de procuror și judecător (a se vedea, pentru articolul 6 § 1, *mutatis mutandis*, *Daktaras vs. Lituania*, nr. 42095/98, §§ 35 -38, ECHR 2000-X și, pentru articolul 5 § 3, *Brincat vs. Italia*, sentința din 26 noiembrie 1992, Seria A nr. 249-A, pp. 11-12, §§ 20-22; *Huber vs. Elveția*, sentința din 23 octombrie 1990, Seria A nr. 188, pp. 17-18, §§ 41-43 și *Assenov și Alții vs. Bulgaria*, sentința din 28 octombrie 1998, *Reports* 1998-VIII, pp. 3298-3299, §§ 146-150).

127. Cazul de față prezintă o sfidare în fața curții, adusă persoanei judecătorului. Au fost obiectul direct al criticii reclamantului cu privire la maniera în care au condus acțiunea. Aceiași judecători au luat apoi decizia de a urmări juridic, au judecat problemele conduitei reclamantului, i-au stabilit vinovăția și i-au impus sancțiunea, în acest caz o perioadă de închisoare. În această situație confuzia rolurilor dintre acuzator, martor, procuror și judecător ar putea sugera în mod evident temeri justificate obiectiv cu

privire la conformitatea acțiunii cu principiul tradițional că nimeni nu trebuie să fie judecător în propriul interes și, în consecință, cu privire la imparțialitatea curții tribunalului (a se vedea *Demicoli vs. Malta*, sentința din 27 august 1991, Seria A nr. 210, pp. 18-19, §§ 41-42).

128. Drept urmare. Curtea constată că, asupra faptelor cazului și luând în considerare defectul funcțional pe care l-a identificat, imparțialitatea Curții cu Juri a fost capabilă de a părea deschisă la îndoieli. Temerile reclamantului în această privință pot fi astfel considerate ca fiind justificate în mod obiectiv și Curtea cu Juri nu a reușit în consecință să îndeplinească standardul cerut de Convenție în cadrul testului obiectiv.

(ii) Testul subiectiv

129. Reclamantul a presupus de asemenea că judecătorii implicați au acționat cu părtinire personală.

130. Această parte a plângerii reclamantului a fost prin urmare îndreptată către conduita personală a judecătorilor. Curtea va examina în consecință un număr de aspecte din conduita judecătorilor care pot ridica o problemă în testul subiectiv.

În primul rând, în decizia lor prin care dau verdictul reclamantului, judecătorii au recunoscut că au fost “profund insultați” “ca persoane” de către reclamant. Deși judecătorii au început să spună că aceasta a fost ultima lor grijă, în opinia Curții această declarație arată că judecătorii au fost ofensați personal de cuvintele și conduita reclamantului și indică încăierarea personală din partea judecătorilor (a se vedea alineatul 18 de mai sus).

În al doilea rând, limbajul emfatic folosit de către judecători la luarea deciziei lor au exprimat un fel de indignare și șoc, ceea ce se opune abordării detașate așteptate din

partea pronunțărilor juridice. În mod special, judecătorii au afirmat că nu „puteau concepe o asemenea manifestare și o sfidare inacceptabilă a curții de către nici o persoană, ca să nu mai vorbim de un avocat” și că “dacă reacția curții nu este imediată și drastică, simțim că justiția suferă o lovitură dezastruoasă” (a se vedea alineatul 18 de mai sus).

În al treilea rând, au trecut apoi la impunerea unei sentințe de cinci zile de închisoare, aplicată imediat, pe care au considerat-o ca fiind “singurul răspuns adecvat”. În opinia judecătorilor, “o reacție inadecvată din partea ordinii legale și civilizate, așa cum au exprimat-o curțile ar însemna acceptarea ca autoritatea curților să fie înjosite” (a se vedea alineatul 18 de mai sus).

În al patrulea rând, judecătorii și-au exprimat opinia devreme în discuția lor cu reclamantul cum că l-au considerat vinovat de infracțiunea penală de sfidare a curții. După ce au hotărât că reclamantul a comis infracțiunea menționată anterior, i-au dat acestuia ocazia să aleagă dintre următoarele: fie își menține spusele și aduce argumente privind motivul pentru care nu trebuie să i se impună o sentință, fie își retrage spusele. I se ceruse, de fapt, să tempereze “prejudiciul pe care l-a cauzat prin purtarea sa” decât să se apere (a se vedea alineatele 17 și 18 de mai sus).

131. Deși Curtea nu are îndoieli cu privire la faptul că judecătorii erau îngrijorați de protecția administrării justiției și integrității puterii judecătorești și că în acest scop au considerat adecvat să inițieze procedura sumară *imediată*, constată, în vederea celor de mai sus, că nu au reușit să se detașeze suficient de situație.

132. Această concluzie este susținută de viteza cu care acțiunea a fost condusă și de scurtimea schimburilor de cuvinte dintre judecători și dl. **Kyprianou**.

133. Împotriva acestui fundal și având în vedere în special diferitele elemente din conduita personală a judecătorilor luate împreună, Curtea constată că îndoielile d-lui **Kyprianou** cu privire la imparțialitatea Curții cu Juri de la Limassol au fost, de asemenea, justificate și la testul subiectiv.

(iii) Cercetarea Curții Supreme

134. În cele din urmă, Curtea împărtășește opinia Camerei despre Curtea Supremă care nu a remediat defectul respectiv. Există cu siguranță posibilitatea ca o curte mai superioară sau cea mai superioară curte să poată, în unele circumstanțe, să repare defectele care au avut loc în acțiunea primei instanțe (a se vedea cazul *De Cubber vs. Belgia* citat mai sus, p. 14, § 33). În cazul de față, deși părțile nu sunt de acord cu privire la domeniul precis de aplicare al și la puterile Curții Supreme, este clar că a avut puterea de a anula decizia pe motiv că Curtea cu Juri de la Limassol nu fusese imparțială. Cu toate acestea, a refuzat să facă acest lucru și a susținut condamnarea și sentința. În consecință, nu a reparat nereușita respectivă (a se vedea cazul *Findlay vs. Regatul Unit*, citat mai sus, p. 263, §§ 78-79, *De Haan vs. Olanda*, sentința din 26 august 1997, *Reports* 1997-IV, p. 1379, §§ 52-55).

135. În lumina celor de mai sus și după examinarea faptelor cazului atât din testul obiectiv cât și din cel subiectiv inclus în această jurisprudență, Curtea constată că Curtea cu Juri de la Limassol nu a fost imparțială în senul articolului 6 § 1 din Convenție.

II. ÎNCĂLCAREA PRESUPUSĂ A ARTICOLULUI 6 § 2 DIN CONVENȚIE

136. Reclamantul a susținut că a fost presupus vinovat de către Curtea cu Juri de la Limassol înainte de a i se da oportunitatea de a se apăra. A pretins că atunci când curtea i-

a dat ocazia să facă vorbească, s-a limitat la problema diminuării pedepsei. A citat încălcarea articolului 6 § 2 din Convenție, care prevede următoarele:

“2. Orice persoană acuzată de o infracțiune penală este considerată nevinovată până la dovedirea vinovăției conform legii”.

137. Guvernul a susținut că prezumpția de nevinovăție asigurată conform acestui titlu fusese respectată. Faptul că acea curte a afirmat că cele spuse au constituit sfidare *prima facie* și că a invitat avocații pentru reprezentare în privința acelei probleme nu putea fi considerat contrar articolului 6 § 2 din Convenție. Curtea fusese liberă să-și formeze o opinie preliminară și să invite avocați pentru reprezentarea reclamantului cu privire la motivul pentru care nu fusese vinovat dat fiind că faptele au fost prezentate curții și cunoștea foarte bine problema. Dacă reclamantul ar fi adus o bună explicație a acestei purtări aparente, rezultatul ar fi fost constatarea că nu comisese nici o sfidare.

138. În vederea temeiurilor pe care s-a fondat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea alineatele 122-135 de mai sus), Camera Mare consideră că nici o problemă separată nu mai apare.

III. ÎNCĂLCAREA PRESUPUSĂ A ARTICOLULUI 6 § 3 LITERA (a) din CONVENȚIE

139. Reclamantul a susținut că Curtea cu Juri nu îl informase în detaliu despre acuzarea care i se adusese, în încălcarea articolului 6 § 3 litera (a) din Convenție, care prevede următoarele:

“3. Orice persoană acuzată de o infracțiune penală are cel puțin următoarele drepturi:

(a) să fie informată imediat, într-o limbă pe care o înțelege și în detaliu, de natura și cauza acuuzării care i-a fost adusă.”

140. Guvernul a contestat plângerea reclamantului și a susținut că aceste fusese informat clar de către Curtea cu Juri suficient de detaliat despre natura și cauza acuuzării care i-a fost adusă. Acest lucru era evident din transcrierea acțiunii. În mod special, luând în considerare vechimea în muncă și experiența reclamantului, guvernul a afirmat că ar fi exagerat să se sugereze că nu știa și nu înțelegea substanța acuuzărilor și natura alegațiilor împotriva sa.

141. În vederea motivelor pe care s-a fondat încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea alineatele 122-135 de mai sus), Camera Mare consideră că nu mai reiese nici o altă problemă.

IV. ÎNCĂLCAREA PRESUPUSĂ A ARTICOLULUI 10 DIN CONVENȚIE

142. Reclamantul a susținut că condamnarea sa a încălcat articolul 10 din Convenție, a căror părți relevante prevăd următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de a-și exprima opiniile și de a... împărtăși informațiile și ideile fără intervenția autorității publice...”

2. Exercitarea acestor libertăți, atâta timp cât cuprinde datorii și responsabilități, poate fi suspendată unor formalități, condiții, restricții sau penalizări, așa cum sunt prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică ... pentru menținerea autorității și imparțialității puterii judecătorești.”

A. Obiecția preliminară a guvernului

143. Făcând-o înaintea Camerei, guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat căile de recurs în legătură cu plângerea sa.

1. Decizia de admisibilitate a Camerei

144. În ultima sa decizie de admisibilitate din data de 8 aprilie 2003, Camera a respins obiecția preliminară a guvernului cu privire la neepuizarea căilor de recurs. A concluzionat următoarele:

“Curtea consideră că a fost implicit în recursul reclamantului la Curtea Supremă că a pus sub semnul întrebării impunerea unei sentințe de închisoare unui avocat pentru conduita sa în fața curții, asupra faptelor cazului, ca o intervenție disproporționată cu dreptul său de a conduce cazul așa cum considera adecvat și astfel să se exprime în mod corespunzător. Curtea consideră că libertatea de exprimare a fost într-adevăr pusă în discuție, dacă numai implicit, în acțiunea în fața Curții Supreme și că argumentele legale aduse de reclamant în fața curții au inclus o plângere relevantă articolului 10 din Convenție.

În consecință, Curtea concluzionează că reclamantul și-a epuizat căile de recurs în această problemă și respinge obiecția guvernului.”

2. Argumentele celor care se prezintă în fața Curții

(a) Reclamantul

145. Reclamantul a contestat obiecția guvernului și a adus în discuție faptul că Camera Mare ar trebui să susțină decizia finală de admisibilitate a Camerei din data de 8 aprilie 2003 în care a respins acea obiecție.

(b) Guvernul

146. Guvernul a susținut că reclamantul nu și-a epuizat căile de recurs în mod intenționat sau în fond. Motivele recursului care au fost puse la dosar și ulterior puse în discuție de către reclamant în fața Curții Supreme nu au inclus nici o alegație despre încălcarea dispozițiilor articolului 10 din Convenție, care, în toate scopurile, a fost reprodus în articolul 19 din Constituția cipriotă. Prin urmare, Curtea Supremă avusese oportunitatea de a examina problema și de o adjuceca.

3. Evaluarea Curții

147. Camera Mare este de acord cu raționamentul și concluziile Camerei în ultima sa decizie de admisibilitate și consideră că reclamantul ridicat în fond problema libertății de exprimare în fața Curții Supreme, epuizând astfel căile de recurs prevăzute la articolul 35 § 1 din Convenție.

148. Obiecția guvernului pe baza neepuizării căilor de recurs de la acest titlul trebuie prin urmare respinsă.

B. Aplicabilitatea

1. Hotărârea Camerei

149. Camera a concluzionat că nu era necesar să se examineze dacă articolul 10 din Convenție fusese de asemenea încălcat atâta vreme cât a considerat că problemele esențiale ridicate de reclamant fuseseră examinate conform articolului 6.

2. Camera Mare

150. Camera Mare consideră că în circumstanțele cazului este necesară o examinare separată a plângerii reclamantului conform articolului 10. În vreme ce problema principală conform articolului 6 este imparțialitatea curții care a stabilit acuzarea penală împotriva reclamantului, plângerea de la articolul 10 privește impactul condamnării și sentinței dată reclamantului asupra dreptului său la libertatea de exprimare. Este deci o plângere diferită de cea din articolul 6 și ar trebui luată în considerare separat.

151. În ceea ce privește aplicabilitatea articolului 10, părțile nu aduc în discuție faptul că libertatea de exprimare acordă prelungiri avocaților care pledează în numele clienților în data curții (a se vedea cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, și *Steur vs. Olanda*, nr. 39657/98, ECHR 2003-XI).

C. Conformitatea

1. Argumentele celor care apar în fața Curții

(a) Reclamantul

152. Reclamantul a susținut că condamnarea și sentința ce i-au fost impuse echivalau cu o „intervenție” disproporțională cu dreptul său la libertatea de exprimare.

153. La examinarea proporționalității pedepsei în cazul de față, reclamantul a afirmat că în cazul în care a fost implicat un avocat, acționând în calitate sa profesională și cu

bunăvoință, impunerea chiar a unei pedepse penale indulgente nu ar putea fi justificată decât în cele excepționale dintre circumstanțe. Prin urmare, impunerea unei sentințe de închisoare ar cere sfidarea cea mai gravă.

154. Mai mult, impunerea unei sentințe cu închisoarea unui avocat care promovase ceea ce a considerat (bine sau prost) ca fiind în interesul cel mai bun al clientului său putea să aibă un “efect șocant” asupra conduitei avocaților în tribunal. Principala datorie a apărătorului era să-și apere clientul cu curaj, în conformitate cu raționamentul său profesional independent. Făcând astfel, ar fi necesar uneori ca un avocat să aducă plângeri cu privire la conduita curții și să înfrunte presiunea sau impolitețea curții. Cu toate acestea, dacă avocaților li se cere să înțeleagă că un tribunal ar putea să-i trimită legal în închisoare pentru o perioadă semnificativă de timp pentru folosirea unui ton emfatic al vocii sau a unui limbaj colorat dezaprobat de curte, sau pentru cea mai mică manifestare a emoției în situații de stres, atunci exista riscul real ca avocații să-și măsoare conduita în curte, în detrimentul potențial al cazului clientului lor. În consecință, impunerea unei sentințe cu închisoarea într-un caz obișnuit cum este cazul de față a lovit în inima relației dintre avocat și client și a avut implicații nu numai pentru drepturile avocaților prevăzute la articolul 10, ci și pentru drepturile la un proces corect a acuzaților prezenți și viitori.

155. În cazul în care curtea a considerat că un avocat nu a respectat limita normală a exprimării acceptabile și restricțiile privind libertatea de exprimare ar putea fi astfel justificate, a existat un șir de răspunsuri potențiale (a se vedea alineatul 79 de mai sus). Dar trecerea direct la condamnarea penală și impunerea unui termen semnificativ de

închisoare nu ar putea fi considerate drept mijloace necesare de protecție a autorității puterii judecătorești, în special în cazul unei încălcări minore, izolate.

156. În cazul de față Curtea cu Juri de la Limassol pare să fi pierdut orice simț al perspectivei atunci când a cântărit principiile constituționale importante care erau în joc. În mod special, cuvintele respective fuseseră folosite de către reclamant în calitate sa de avocat profesional în timp ce încerca să apere cele mai bune interese ale clientului său. Nu a refuzat să respecte ordinul curții, nu a mințit și nu a dus în eroare curtea; și nici nu a folosit un limbaj grosolan în sala de judecată. Criticele au fost făcute mai degrabă în curte decât în afara curții sau în media. Acestea au fost la adresa indiferenței aparente a Curții cu Juri față de o parte din interogatoriul contradictoriu pe care reclamantul a dorit să-l facă și nu au existat comentarii făcute pe nedrept cu scopul doar de a insulta pe judecători sau de a le pune în discuție integritatea sau cinstea. Ceea ce făcuse el a fost să se plângă, în termeni puternici și poate emoționali, că acea curte i-a restricționat pe nedrept interogatoriul contradictoriu și că judecătorii vorbeau și își treceau bilețele de la unul la altul, în loc să se concentreze asupra dovezilor.

157. În această privință reclamantul a subliniat că toți avocații s-au aflat în poziția într-un anumit timp sau altul că au fost astfel puși în fața unei dileme. De obicei, cel mai înțelept era să nu spună nimic și să continue, dar din când în când trebuia ridicată o obiecție. Era o chestiune ce ținea de judecare. Avocații nu judecă întotdeauna corect. În fierbințeala momentului, ei pot folosi un limbaj care să le trădeze emoțiile sau care este deschis răstălmăcirilor sau par nepoliticoase. Obiecția lor poate duce la înrăutățirea problemelor decât la îmbunătățirea lor. Aceasta face parte din lumea reală a procesului penal contradictoriu. În acest context reclamantul a observat că limbajul pe care el îl

folosise nu ar putea fi descris în mod corect ca fiind ofensiv în mod inevitabil; cuvântul “*ravasakia*” putea să aibă două interpretări.

158. Mai mult, comentariile reclamantului nu fuseseră plănuite. Au fost făcute în fierbințeala unui proces stresant după ce conducerea cazului clientului său fusese criticată de curte. Întregul incident nu durat decât câteva minute. Curtea cu Juri nu avusese ocazia să se plângă de conduita reclamantului mai devreme în proces. Acesta nu a fost un caz în care reclamantul a fost nepoliticos în repetate rânduri în ciuda unui avertisment anterior.

159. În vederea celor de mai sus, reclamantul a pretins că, în cazul cel mai rău, ar putea fi criticat pentru o eroare repetată de judecare în modul în care a ales să se exprime. Aceasta fusese în contextul unei cariere lungi și nepătate la Baroul din Cipru timp de patruzeci de ani.

160. Condamnarea unui avocat cu vechime, cu o reputație exemplară, de sfidarea curții și impunerea unei sentințe de cinci ani de închisoare fusese, pe baza faptelor acestui caz, un răspuns foarte disproporțional la ceea ce s-a petrecut – în cazul cel mai rău – un lapsus momentan de rațiune din partea sa în timpul reprezentării unui client în fierbințeala unui proces de crimă stresant.

161. În cele din urmă, reclamantul a afirmat că ramificațiile cazului au fost mult mai largi decât un schimb fierbinte de cuvinte într-un tribunal regional din Cipru. A invocat reconcilierea nevoii de a respecta demnitatea unui tribunal și nevoia de a proteja libertatea și independența profesiei juridice, ambele aceste imperative fiind esențiale în modurile lor diferite pentru păstrarea încrederii publice în administrarea justiției.

(b) Guvernul

162. Guvernul a susținut că amestecul în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare se bazase pe secțiunea 44 punctele (1) și (2) din Legea Tribunalului din 1960 și pe articolul 162 din Constituție și a fost astfel “prevăzut de lege”.

163. Cât privește “necesitatea” de restricție a dreptului reclamantului, guvernul a susținut că s-a stabilit în jurisprudența Curții că procesul juridic și administrarea justiției trebuie să fie protejate de atacurile nemotivate. În special, judecătorii, din cauza rolului lor și datoriei de discreție, nu au putut să răspundă atacurilor personale folosind media așa cum fac politicienii și alte figuri publice (a se vedea, de exemplu, *Barfod vs. Danemarca*, sentința din 22 februarie 1989, Seria a nr. 149; *Schöpfer vs. Elveția*, sentința din 20 mai 1998, *Reports* 1998-III; *Skalka vs. Polonia*, nr. 43425/98, 27 mai 2003). Chiar dacă un avocat ar avea drepturi personale de liberă exprimare într-o sală de judecată, acestea ar putea fi restricționate în scopul menținerii autorității puterii judecătorești (a se vedea cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus).

164. În vederea gradului de insultă și de gravitatea comportamentului disprețuitor al reclamantului, sancțiunea care a fost impusă a fost justificată și a intrat sub incidența limitei de apreciere acordate Curții cu Juri. În această privință, guvernul a observat că reclamantul era un avocat bine-cunoscut cu o experiență de patruzeci de ani, fost membru al Parlamentului și fost funcționar al Parchetului General. Atacul său nestăpânit a creat un risc real de subminare a încrederii publice în puterea judecătorească și în administrarea justiției. Era clar din transcrieri că reclamantul refuzase oportunitățile repetate care i-au fost acordate pentru a-și cere scuze și, în schimb, își agravase abuzul înfruntând curtea. Proportionalitatea sancțiunii a fost în mod neobișnuit o problemă sub incidența limitei de apreciere de care s-a bucurat Statele Contractante. În cazul de față termenul închisorii

impus nu era perioada cea mai lungă posibil, ci era în limita pe care tribunalele interne trebuie s-o aibă pentru protejarea administrării justiției contradictorii conform dreptului comun.

165. În această privință, guvernul a subliniat că a existat o diferență majoră între dovedirea evenimentelor dintr-o sală de judecată și citirea unei transcrieri a acțiunii la care cititorul nu a fost prezent. Curtea cu Juri a fost clar de părere că purtarea reclamantului pe care a dovedit-o personal a fost atât de extremă încât a trecut pragul dintre sfidare, care poate fi pur și simplu raportată unui organism profesional și care a necesitat cel mai serios răspuns cu închisoarea. Curtea Supremă a respectat în mod corespunzător această părere și a confirmat natura gravă a conduite reclamantului. Camera Mare ar trebui să fie precaută atunci când se amestecă în estimarea locală a tipului de sancțiune impus prin ceea ce s-a numit conduită care nu corespunde comportamentului așteptat din partea unui avocat cu multă experiență și vechime în muncă.

2. Evaluarea Curții

(a) Dacă a fost vreun amestec

166. Nu s-a pus în discuție dacă condamnarea reclamantului de către curțile naționale pentru infracțiunea de sfidare a curții a echivalat cu “amestecul” în dreptul său la libertatea de exprimare, așa cum prevede articolul 10 § 1 din Convenție. Curtea nu vede nici un motiv pentru care să ajungă la o altă concluzie.

(b) Dacă amestecul a fost justificat

167. Amestecul în libertatea unei persoane de exprimare duce la încălcarea articolului 10 din Convenție dacă nu intră sub incidența vreuneia din excepțiile prevăzute la alineatul 2 din acest articol (a se vedea *Sunday Times vs. Regatul Unit (nr. 1)*, sentința din 26 aprilie 1979, Seria A nr. 30, p. 29, § 45 și *Cumpănă și Mazăre vs. România* [GC], nr. 33348/96, § 85, ECHR 2004-XI).

168. Părțile au căzut de acord că condamnarea și sentința dată reclamantului au fost “prevăzute de lege”, în special de secțiunea 44 punctele (1) și (2) din Lega Tribunalului din 1960 și de articolul 162 din Constituție. Mai mult, au fost de acord cu faptul că amestecul a urmat scopului întemeiat de menținere a autorității puterii judecătorești în temeiul articolului 10 § 2 din Convenție.

169. În consecință, singura problemă în discuție este dacă amestecul în libertatea reclamantului la exprimare a fost “necesar într-o societate democratică”.

(i) Principiile generale

170. Testul “necesității dintr-o societate democratică” impune Curții să determine dacă amestecul a corespuns unei “nevoi sociale apăsătoare”. Statele Contractante au o anumită limită de apreciere în estimarea existenței acestei nevoi, dar merge mână în mână cu supravegherea europeană, cuprinzând atât legislația cât și deciziile ce o aplică, chiar și cele date de o curte independentă (a se vedea *Bladet Tromsø și Stensaas vs. Norvegia* [GC], nr. 21980/93, § 58, ECHR 1999-III, cazul *Cumpănă și Mazăre vs. România*, citat mai sus, § 88, și cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, § 46).

171. În mod special, Curtea trebuie să determine dacă măsura luată a fost “proporțională cu scopurile legale urmărite” (a se vedea *Sunday Times vs. Regatul Unit (nr. 1)*, op. cit, p. 38, § 62 și *Chauvy și Alții vs. Franța*, nr. 64915/01, § 70, ECHR 2004-

VI). Făcând acest lucru, Curtea trebuie să se mulțumească ea însăși că autoritățile naționale, bazându-se pe o evaluare acceptabilă a faptelor relevante, au aplicat standardele care erau în conformitate cu principiile prevăzute la articolul 10 (a se vedea, printre multe alte autorități, *Zana vs. Turcia*, sentința din 25 noiembrie 1997, *Reports* 1997-VII, pp. 2547-48, § 51). În plus, corectitudinea acțiunii, garanțiile procedurale acordate (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Steel și Morris vs. Regatul Unit*, nr. 68416/01, § 95, ECHR 2005-...) și natura și gravitatea pedepselor impuse (a se vedea *Ceylan vs. Turcia* [GC], nr. 23556/94, § 37, ECHR 1999-IV; *Tammer vs. Estonia*, nr. 41205/98, § 69, ECHR 2001-I; cazul *Skalka vs. Polonia*, citat mai sus, §§ 41-42 și *Lešnik vs. Slovacia*, nr. 35640/97, §§ 63-64, ECHR 2003-IV) sunt factori ce trebuie luați în considerare la estimarea proporționalității unui amestec în libertatea de exprimare prevăzută la articolul 10.

172. Fraza “autoritatea puterii judecătorești” include, în special, noțiunea că tribunalele sunt, și sunt acceptate de public ca fiind, forumul adecvat pentru soluționarea disputelor legale și pentru stabilirea vinovăției sau nevinovăției unei persoane într-o acuzare penală (a se vedea *Worm vs. Austria*, sentința din 29 august 1997, *Reports* 1997-V, § 40). Ceea ce este în joc în privința protecției autorității puterii judecătorești este încrederea pe care tribunalele dintre-o societate democratică trebuie să le inspire în acuzat, în ceea ce privește acțiunea penală, și de asemenea în public în general (a se vedea, *mutatis mutandis*, printre multe alte autorități, *Fey vs. Austria*, sentința din 24 februarie 1993, Seria A nr. 255-A, p. 12).

173. Statutul special al avocaților le oferă o poziție centrală în administrarea justiției ca intermediari între public și tribunale. O asemenea poziție explică restricțiile uzuale asupra conduitei membrilor din Barou. Luându-se în considerare rolul cheie al avocaților în acest domeniu, este îndreptățit să ne așteptăm ca ei să contribuie la buna administrare a justiției, și astfel să mențină încrederea publicului (a se vedea *Amihalachioaie vs. Moldova*, nr. 60115/00, § 27, ECHR 2004-III, cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, § 45 și *Schöpfer vs. Elveția*, citat mai sus, pp. 1052-53, §§ 29-30, cu alte referințe).

174. Articolul 10 apără nu numai substanța ideilor și informațiilor exprimate, ci și forma în care sunt comunicate. În vreme ce și avocații au cu siguranță dreptul la comentarii în public cu privire la administrarea justiției, critica lor nu trebuie să depășească anumite limite. Mai mult, libertatea de exprimare a unui avocat în sala de judecată nu este nelimitată și anumite interese, cum ar fi autoritatea puterii judecătorești, sunt destul de importante pentru justificarea restricțiilor asupra acestui drept. Cu toate acestea, chiar dacă în principiu impunerea unei sentințe este o problemă pentru tribunalele naționale, Curtea își amintește de jurisprudența sa în semnul că numai în circumstanțe excepționale acea restricție – chiar și printr-o penalizare criminală indulgentă – a libertății de exprimare a apărătorului poate fi acceptată ca fiind necesară într-o societate democratică (a se vedea cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, §§ 54-55).

175. Este evident că avocații, în apărarea clienților lor în curte, în special în contextul proceselor penale contradictorii, se pot afla în situația delicată în care trebuie să decidă dacă să obiecteze sau nu sau să se plângă de conduita curții, având în minte cel mai bun interes al clientului lor. Impunerea unei sentințe cu închisoarea, prin natura sa, ar avea în mod inevitabil un “efect șocant”, nu numai asupra avocaților implicați, ci și asupra

profesiei de avocat ca un întreg (a se vedea cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, §§ 54 și cazul *Steur vs. Olanda*, citat mai sus, § 44). Ar putea, de exemplu, să se simtă constrânși în alegerea lor de pledoarii, de moțiuni procedurale și altele asemănătoare în timpul acțiunii în fața curții, posibil în detrimentul potențial al cazului clientului lor. Pentru ca publicul să aibă încredere în administrarea justiției ei trebuie să aibă încredere în abilitatea profesiei juridice de a acorda reprezentarea eficientă. Impunerea unei sentințe cu închisoarea unui apărător poate, în anumite circumstanțe, să aibă implicații nu numai pentru drepturile avocatului din articolul 10, ci și pentru drepturile la un proces corect ale clientului din articolul 6 din Convenție (a se vedea cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, § 49 și cazul *Steur vs. Olanda*, citat mai sus, § 37). Rezultă că orice “efect șocant” este un factor important ce trebuie luat în considerare la determinarea echilibrului adecvat dintre curți și avocați în contextul unei administrări eficiente a justiției.

(ii) *Aplicarea principiilor de mai sus în cazul de față*

176. În cazul de față reclamantul a fost condamnat pentru infracțiunea de sfidare *in facie curiae* de către Curtea cu Juri de la Limassol în timp ce apăra un acuzat într-un proces de crimă. Judecătorii au considerat că reclamantul a arătat o evidentă lipsă de respect față de curte prin cuvintele și conduita sa.

177. Curtea trebuie să constate dacă, din faptele cazului, există un echilibru corect între, pe de o parte, nevoia de protecție a autorității puterii judecătorești și, de cealaltă parte, protecția libertății de exprimare a reclamantului în calitatea sa de avocat.

178. Curtea cu Juri de la Limassol a impus reclamantului o sentință de cinci zile de închisoare. Acest lucru nu poate fi considerat decât ca o sentință aspră, în special luând în considerare că a fost aplicată imediat. S-a susținut ulterior de către Curtea Supremă.

179. Conduita reclamantului nu ar putea fi considerată ca arătând o anumită lipsă de respect pentru judecătorii Curții cu Juri. Cu toate acestea, deși sunt nepoliticoase, comentariile sale au avut ca scop și s-au limitat la maniera în care judecătorii au judecat cazul, în special cu privire la interviul contradictoriu al unui martor pe care îl efectua în timpul apărării clientului său împotriva unei acuzaări de crimă.

180. Având în vedere cele de mai sus, Curtea nu este convinsă de argumentele guvernului că sentința cu închisoarea impusă reclamantului era proporțională cu gravitatea infracțiunii, în special în vederea faptului că reclamantul era avocat și luând în considerare alternativele disponibile (a se vedea alineatele 79 și 98 de mai sus).

181. În consecință, evaluarea Curții cum că o asemenea pedeapsă era severă în mod disproportionat pentru reclamant și putea avea un “efect șocant” asupra îndeplinirii de către avocați a datoriilor lor în calitate de apărători (a se vedea cazul *Nikula vs. Finlanda*, citat mai sus, § 49, *Steur vs. Olanda*, citat mai sus, § 44). Constatarea de către Curte a incorectitudinii procedurale în acțiunea sumară pentru sfidare (a se vedea alineatele 122-135 de mai sus) servește la alcătuirea acestei lipse de proporționalitate (a se vedea alineatul 171 de mai sus).

182. Astfel, Curtea consideră că Curtea cu Juri nu a reușit să stabilească echilibrul corect între nevoia de protecție a autorității puterii judecătorești și nevoia de protecție a dreptului reclamantului la libertatea de exprimare. Faptul că reclamantul nu a ispășit decât o parte din sentința cu închisoarea (a se vedea alineatul 20 de mai sus) nu alterează acea concluzie).

183. Curtea susține prin urmare că articolul 10 din Convenție a fost încălcat pe motivul sentinței disproporționale impuse reclamantului.

VI. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

184. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea constată că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor acesteia și dacă legea internă a Înaltei Părți Contracte respective permite numai să fie făcută numai repararea parțială, Curtea va permite, dacă este necesar, justa satisfacție părții vătămate.”

A. Prejudiciul

1. Prejudiciul pecuniar

185. Reclamantul nu a făcut nici o plângere cu privire la prejudiciul pecuniar.

2. Prejudiciul nepecuniar

186. Concluzia Camerei cu privire la plângerile reclamantului pentru prejudiciul nepecuniar a fost următoarea (a se vedea alineatele 84-85 din sentința Camerei):

“84. În cazul de față, Curtea consideră că reclamantul trebuie să fi suferit un prejudiciu din cauza faptelor cazului. În special, consideră că gravitatea condamnării și a sentinței cu închisoarea impusă reclamantului trebuie să fi avut un impact negativ asupra reputației sale profesionale și asupra imaginii sale politice, în special într-o țară mică precum Cipru. Cu toate acestea, Curtea nu constată că reclamantul a stabilit o legătură cauzală între deteriorarea sănătății sale și încălcările Convenției care au fost constatate. Prin urmare, în general, consideră plângerile reclamantului exagerate, deși parțial justificate.

85. Având în vedere diferenții factori relevanți și făcând estimarea pe o bază echitabilă, așa cum prevede articolul 41 din Convenție, Curtea acordă reclamantului 15.000 EURO.”

187. Reclamantul a invitat Camera Mare să susțină oferta Camerei.

188. Guvernul nu a contestat plângerile reclamantului.

189. Curtea acceptă că încălcarea drepturilor reclamantului din articolele 6 § 1 și 10 din Convenție i-au cauzat un prejudiciu nepecuniar cum ar fi extenuare și frustrare – rezultând din incorectitudinea procesului său, condamnarea și sentința – care nu pot fi compensate numai cu constatările încălcărilor. Făcând estimarea pe o bază echitabilă, Curtea oferă reclamantului 15.000 euro (EUR).

B. Costuri și cheltuieli

190. Concluzia Camerei cu privire la plângerile reclamantului pentru compensarea costurilor și cheltuielilor sale a fost următoarea (a se vedea alineatele 91-93 din sentința Camerei):

“91. În primul rând, Curtea subliniază că a susținut deja că utilizarea a mai multor avocați poate uneori să fie justificată de importanța problemelor ridicate într-un caz (a se vedea Iatridis vs. Grecia (justa satisfacție) [GC], nr. 31107/96, § 56, ECHR 2000-XI). Mai mult, așa cu cazul reclamantului în fața Curții Supreme a încercat în esență să remedieze încălcările Convenției presupuse în fața Curții, aceste tre interne pot fi luate în considerare în estimarea pretinderii costurilor. Cu toate acestea, consideră că, chiar dacă cazul de față a fost într-un anumită măsură

complex și a ridicat probleme semnificative, nu au fost necesare serviciile atât de multor avocați.

92. În al doilea rând, deși Curtea nu se îndoiește că taxele pretinse au fost de fapt create, par să fie exagerate. Observă, de asemenea, că a refuzat o parte semnificativă din plângerile reclamantului pe scara admisibilității.

93. Luând în considerare cele de mai sus și hotărând pe o bază echitabilă, Curtea oferă reclamantului un total de 10.000 EURO”.

191. Reclamantul a contestat oferta Camerei și a reiterat plângerile sale inițiale pentru costurile și cheltuielile făcute în fața Curții Supreme și a Curții (A Doua Secțiune) de 20.180 lire cipriote (CYP) (aproximativ 35.000 Euro). În plus, a căutat rambursarea costurilor și a cheltuielilor acțiunii în fața Camerei Mari, de 5.000 CYP și 21.500 lire sterline (GBP) (în total aproximativ 40.000 EURO).

Și-a detaliat plângerile după cum urmează (dovedite prin note de debit și facturi):

(a) 2.520 CYP pentru taxele și cheltuielile ce acoperă munca efectuată de șase avocați în Cipru în acțiunea în fața Curții Supreme;

(b) 17.660 CYP pentru taxele și cheltuielile făcute în acțiunea Camerei. Acestea au inclus un total de 5.160 CYP în taxele pentru munca Dr. C. Clerides, 7.500 CYP în taxele pentru munca altor cinci avocați ciprioți (1.500 CYP pe avocat) și 5.000 CYP în taxele de consultare pentru cei doi avocați britanici;

(c) 5.000 CYP pentru taxele și cheltuielile ce acoperă munca efectuată pentru acțiunea în fața Camerei Mari de Dr C. Clerides (o chitanță a fost prezentată în această privință);

(d) 20.000 CYP pentru taxele și cheltuielile ce acoperă munca realizată pentru acțiunea în fața Camerei Mari de către dl. B. Emmerson Q.C., dl. D. Friedman, dl. M. Muller și dl. L. Charalambous (Simons, Muirhead și Burton, avocați consultanți);

(e) 1.500 GBP pentru cheltuielile ce acoperă munca reprezentanților săi la audierea Camerei Mari (factura despăgubirilor furnizată de Simons, Muirhead și Burton, avocați consultanți).

192. Reclamantul a adus în discuție faptul că costurile și cheltuielile pretinse luau în considerare în mod rezonabil munca întreagă efectuată în pregătirea cazului. Numărul de avocați numiți a fost necesar în ambele seturi de acțiuni în fața Curții luând în considerare natura fără precedent a cazului și importanța sa pentru legea cipriotă și jurisdicțiile din dreptul comun. Semnificația cazului a fost, de asemenea, recunoscută de către guvern în observațiile sale. Reclamantul a susținut că, dat fiind relevanța dreptului comun englezesc în interpretarea legii cipriote a sfidării, numirea avocaților englezi în fața Camerei și în fața Camerei Mari a fost justificată. În această privință, a subliniat că guvernul numise, de asemenea, avocați englezi. În cele din urmă, trimiterea cazului la Camera Mare a cerut să fie determinat din nou și, în vederea problemelor ridicate, au fost necesare prezentări cuprinzătoare.

193. Guvernul a contestat sumele pretinse de reclamant. În special, a susținut că pretențiile reclamantului pentru costurile și cheltuielile făcute în fața Curții Supreme și a Camerei au fost exagerate și a pretins că decizia Camerei în această privință ar trebui susținută. Sumele pretinse pentru acțiunea în fața Camerei Mari au fost, de asemenea, exorbitante. În legătură cu aceasta, a observat că reclamantul numise un număr nefundat de avocați și că tratase această fază a acțiunii ca un proces *de novo*.

194. Guvernul a propus suma totală de 20.000 EURO pentru a acoperi costurile și cheltuielile reclamantului în toate etapele acțiunii (10.000 EURO pentru acțiunea în fața Curții Supreme și în fața Camerei și 10.000 EURO pentru acțiunea în fața Camerei Mari).

195. În conformitate cu jurisdicția stabilită a Curții, costurile și cheltuielile nu vor fi acordate conform articolului 41 dacă nu se stabilește că au fost făcute în realitate și în mod necesar și că au fost rezonabile în ceea ce privește cuantumul lor. Mai mult, cheltuielile judiciare se pot recupera numai în măsura în care au legătură cu încălcarea constatată (a se vedea, de exemplu, *Beyeler vs. Italia* (satisfacția justă) [GC], nr. 33202/96, § 27, 28 mai 2002, și *Sahin vs. Germania* [GC], nr. 30943/96, § 105, ECHR 2003-VIII).

196. Camera Mare nu vede nici un motiv pentru a se depărta de constatarea Camerei cu privire la suma ce trebuie acordată pentru costurile și cheltuielile judiciare făcute în fața tribunalelor interne și în fața Camerei.

197. În ceea ce privește costurile și cheltuielile făcute în fața Camerei Mari, Curtea notează că ceruse părților să răspundă la numeroase întrebări privind problemele ridicate în cazul respectiv. Este clar din lungimea și detaliile pledoariilor prezentate de către reclamant că a fost realizată o muncă considerabilă în numele său.

198. Cu toate acestea, Curtea încă mai consideră că suma totală pretinsă pentru taxe este prea mare.

199. Având în vedere circumstanțele cazului, Curtea oferă reclamantului, pentru toate costurile ivite în acțiunea internă și a Convenției, un total de 35.000 EURO, împreună cu orice impozit ce poate fi impus acelei sume.

C. Interese moratorii

200. Curtea consideră adecvat ca interesul moratoriu ar trebui să se bazeze pe rata de credit marginală a Băncii Centrale Europene, la care trebuie adăugate trei procente.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Susține* cu unanimitate că a exista o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție;
2. *Susține* cu șaisprezece voturi la unu că nu este necesar să se examineze separat plângerea reclamantului conform articolului 6 § 2 din Convenție;
3. *Susține* cu unanimitate că nu este necesar să se examineze separat plângerea reclamantului conform articolului 6 § 3 litera (a) din Convenție;
4. *Respinge* cu unanimitate obiecția preliminară a guvernului cu privire la articolul 10 din Convenție;
5. *Susține* cu unanimitate că a existat o încălcare a articolului 10 din Convenție;
6. *Susține* cu unanimitate
 - (a) că Statul vinovat va plăti reclamantului, în trei luni, următoarele sume care trebuie schimbate în lire cipriote la cursul de schimb aplicabil la data soluționării:
 - (i) 15.000 EURO (cincisprezece mii euro) pentru prejudiciul nepecuniar;
 - (ii) 35.000 EURO (treizeci și cinci de mii de euro) pentru costuri și cheltuieli;
 - (iii) orice impozit care se plătește sumelor de mai sus;

(b) că de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la soluționare, se va plăti o dobândă simplă la sumele de mai sus la o rată egală cu rata de credit marginală a Băncii Centrale Europene plus trei procente;

7. *Respinge* cu unanimitate restul cererii reclamantului pentru justa satisfacție.

Întocmită în limbile engleză și franceză și dată în audierea publică din Clădirea Drepturilor Omului, Strasbourg, la data de 15 decembrie 2005.

Luzius Wildhaber

Președinte

T.L. Early

Asistent Grefier

În conformitate cu articolul 45 § 2 din Convenție și cu Norma 74 § 2 din Normele Curții, următoarele opinii sunt anexate la prezenta sentință:

- (a) verdictul comun al lui Sir Nicolas Bratza și al d-lui Pellonpää;
- (b) verdictul comun al d-lui Zupančič;
- (c) verdictul comun al d-lui Garlicki și al d-lui Maruste;
- (d) verdictul parțial diferit al d-lui Costa.

L.W.

T.L.E.

VERDICTUL COMUN POZITIV AL JUDECĂTORILOR BRATZA ȘI PELLONPĂĂ

Am votat cu majoritatea Curții asupra tuturor aspectelor cazului. Suntem, de asemenea, în acord general cu concluziile și raționamentul majorității privind sentința, cu excepția opiniei lor cum că judecătorii Curții cu Juri de la Limassol au fost afectați de părtiniri subiective împotriva reclamantului atunci când au încercat și l-au condamnat pentru sfidare în fața curții.

Datorită motivelor date în sentință, îndoielile reclamantului privind imparțialitatea membrilor Curții cu Juri au fost, în circumstanțele particulare ale cazului de față, obiectiv justificate. Acesta nu este întotdeauna cazul în care o sfidare comisă în fața curții a fost judecată de către curtea implicată și din acest punct de vedere considerăm că Camera a mers prea departe în alineatul 37 al sentinței sale susținând că în toate situațiile în care curtea s-a confruntat cu necuviința din partea unei persoane în sala de judecată, cursul corect dictat de cerința imparțialității din articolul 6 al Convenției va fi să se înainteze problema autorităților competente de urmărire pentru investigare și să se rezolve problemele de către un tribunal diferit față de cel dinaintea în care a apărut problema. Cu toate acestea, acolo unde, ca și în cazul de față, cuvintele și acțiunile care sunt pretinse că constituie sfidarea în cauză au fost adresate judecătorilor personal și au alcătuit o critică sinceră privind maniera în care aceștia au condus acțiunea, imparțialitatea acelorași judecători în judecarea și pedepsirea autorului sfidării a fost din punctul nostru de vedere deschisă îndoielii și a dat naștere îndoielilor justificate obiectiv.

Ajungându-se la concluzia, în alineatele 123-128 ale sentinței, că Curtea cu Juri nu a satisfăcut testul obiectiv al imparțialității, a fost din punctul nostru de vedere inutil să

mergem înainte cu examinarea întrebării dacă testul subiectiv a fost de asemenea satisfăcut. Deoarece majoritatea Curții nu numai că nu a făcut așa, dar și-a bazat constatarea încălcării articolului 6 pe următorul temei al părții subiective, ne simțim obligați să explicăm de din punctul nostru de vedere de ce nu a fost dat niciun motiv convingător pentru a respinge prezumția de imparțialitate personală a judecătorilor care au acuzat reclamantul pentru sfidare.

În primul rând, ne amintim contextul general al evenimentelor în cauză. Curtea a întrerupt reclamantul în timpul desfășurării acțiunii principale pentru a observa că interogatoriul sau contradictoriu intra excesiv în detaliu în acea etapă a procesului. Aceasta a fost din punctul nostru de vedere o intervenție normală și fără excepție a curții în exercitarea corespunzătoare a funcțiilor ei pentru controlarea acțiunilor și nu a sugerat niciun fel de părtinire din partea curții împotriva reclamantului. Reacția imediată a reclamantului a fost să solicite permisiunea de a se retrage din poziția de avocat al cazului, cerere pe care curtea a respins-o, bizuindu-se pe jurisprudența stabilită. Nu există niciun indiciu că aceasta a fost o decizie bazată pe altceva decât pe considerațiile juridice corespunzătoare și, încă o dată, nimic care să sugereze ostilitate personală din partea curții împotriva reclamantului.

Apoi a urmat schimbul de cuvinte conținând referirea reclamantului la "ravasakia" și caracterizarea de către curtea procesului a comportamentului reclamantului drept sfidare a curții și invitația pentru reclamant "fie să-și susțină ceea ce a spus și să dea motive de ce nicio sentință nu ar trebui să-i fie impusă, fie să decidă dacă trebuie să-și retragă spusele". Reclamantul, care conform Curții cu Juri vocifera și gesticula către curte, răspuns: "Judecați-mă". După o amânare, curtea și-a reafirmat punctul de vedere cum că atât

cuvintele reclamantului, cât și maniera și tonul cu care le-a exprimat, constituie o sfidare a curții și, după ce i-a dat reclamantului încă o șansă de a-și cere scuze, i-a impus sentința de cinci zile în închisoare.

Concluzionând - în mod excepțional, dacă nu pentru prima dată în jurisprudența sa – că prezumția de imparțialitate personală a fost respinsă în cazul de față, majoritatea Curții a atribuit importanță unui număr de aspecte din conduita judecătorilor din Curtea cu Juri care se spune că formau dovada unei părtiniri subiective din partea lor - faptul că judecătorii au declarat că ei au fost insultați și ofensați personal de cuvintele reclamantului; limbajul autoritar folosit de judecători care „a exprimat un înțeles de indignare și șoc”; faptul că judecătorii au considerat că o sentința de cinci zile de închisoare este singurul răspuns adecvat pentru sfidarea în cauză; și exprimarea timpurie a opiniei judecătorilor că s-a comis o sfidare.

Din punctul nostru de vedere niciunul dintre acești factori, fie considerați individual sau prin cumulare, nu sunt suficienți să respingă prezumția puternică, aplicată consecvent de către Curte cum că judecătorii profesioniști nu au părtiniri personale.

În timp ce, așa cum s-a notat mai sus, remarcile reclamantului au format pur și simplu un atac personal asupra judecătorilor Curții cu Juri și aspectele obiective solicitate ca sfidarea pretinsă să fie judecată de către un tribunal diferit constituit, în nici un caz nu urmează, de îndată ce au decis să judece reclamantul chiar ei înșiși, că judecătorii Curții cu Juri au fost influențați mai degrabă de sentimentele lor personale de insultă decât de considerațiile adecvate ale nevoii de a păstra autoritatea tribunalului și buna administrare a justiției. Din acest punct de vedere, nu vedem niciun motiv să ne îndoim de Curtea cu Juri atunci când a declarat că faptul că judecătorii curții au fost personal insultați a fost

cea mai mică grijă a lor și că preocuparea reală a curții a fost pentru autoritatea și integritatea justiției.

Cât despre limbajul autoritar folosit de Curtea cu Juri, în timp ce termenii folosiți de judecători pentru a descrie comportamentul reclamantului au fost indiscutabil de puternici, nu consideram că acesta să fie prin el însuși în orice fel indicator al părtinirii personale împotriva reclamantului. Îl vedem mai degrabă ca o reflecție a seriozității cu care curtea a luat în considerare cuvintele reclamantului, tonul vocii și purtarea sa generală, care din punctul de vedere al judecătorilor a arătat lipsă de respect față de autoritatea curții.

În fond, pentru același motiv, nu putem fi de acord cu faptul că Curtea cu Juri a considerat o sentința imediată de cinci zile de închisoare ca fiind singurul răspuns adecvat ca sugestiv pentru părtiniri subiective din partea judecătorilor curții. Pentru motivele date în sentința curții considerăm că sentința a fost în circumstanțele cazului un amestec disproporțional cu drepturile reclamantului din articolul 10. Dar faptul că Curtea cu Juri a avut un alt punct de vedere asupra gravității cazului - și unul care a fost împărtășit de Curtea Supremă – nu poate servi din punctul nostru de vedere drept probă a lipsei de imparțialitate subiectivă din partea sa.

Nici nu suntem convinși că exprimarea timpurie a opiniei că reclamantul a fost vinovat de sfidarea curții justifică respingerea prezumției de imparțialitate subiectivă a judecătorilor. În timp ce cazul de față este o ilustrare a dificultăților întâlnite de către un tribunal în cazurile judecate pentru sfidare care apar în fața curții, simplul fapt că Curtea cu Juri și-a format o părere timpurie cum că purtarea reclamantului a însemnat o sfidare a curții nu denotă din punctul nostru de vedere părtinirea personală. În plus, curtea nu

numai că a amânat reconsiderarea problemei înainte să-și reafirme punctul de vedere inițial ca s-a comis o sfidare, dar i-a și dat reclamantului posibilitatea de a-și retrage declarațiile înainte de a impune orice sentință. Nu vedem niciun motiv de a pune la îndoiala concluzia Curții Supreme, conform căreia Curtea cu Juri a predeterminat astfel ”indirect intențiile sale de a nu continua cu impunerea unei sentințe, dacă dl. Kyprianou se disociază de ceea ce a spus și a făcut-o exprimându-și sincer scuzele”.

Din aceste motive, nu putem împărtăși concluzia majorității cum că judecătorii Curții cu Juri de la Limassol au fost părtinitori subiectiv împotriva reclamantului și că constatarea încălcării articolului 6 § 1 din Convenție a fost justificată pe următorul temei.

VERDICTUL POZITIV AL JUDECĂTORULUI

ZUPANČIČ

Acesta este un caz despre imparțialitate. În sentința Camerei Mari, în special la alineatul cheie 128, facem referire pe rând la „parțialitatea personală”, ”confuzia personală din partea judecătorilor” și „sentimentul de indignare și șoc, care se opune abordării imparțiale așteptate de la pronunțarea judecătorească”. Acestea sunt elementele ale așa numitei „parțialități personale”, pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului le-a observat în acest caz. Intenția mea aici este pur și simplu de a contribui cu o clarificare suplimentară în ce privește motivul pentru care, de exemplu, o ”confuzie personală” ar trebui văzută drept o negare a imparțialității.

Nu cred că „imparțialitatea” în drept este diferită de orice altă imparțialitate, ca de exemplu în știință, în istoriografie etc. Oricum, formulările diferite ale Curții privind imparțialitatea „obiectivă,, și „subiectivă”, în opinia mea, nu au o mare valoare

explicativă. Cu alte cuvinte, dacă cineva ar fi să întrebe: ”Ce înseamnă, până la urmă, imparțialitatea?” Nu cred că el sau ea ar putea obține un răspuns clar din jurisprudența noastră. Totuși, ar fi util să se dea o definiție clară care să furnizeze o ghidare ulterioară.

Imparțialitatea este în mod clar o atitudine mintală. Că această atitudine trebuie să fie fără prejudecată și părtinire pare să fie clar. Constatarea legală rațională și adjudecarea necesită, din partea judecătorului, o anumită obiectivitate. De aceea supremația obiectivă a legii este deosebită de supremația subiectivă a judecătorilor. Premisa este că judecătorii în persoană sunt cei care descoperă, interpretează și aplică legea --, dar legea totuși există în mod obiectiv și independent de judecători. Într-un sens foarte real, semnificația complexă a unui „proces corect” este întru totul despre atitudinea imparțială a judecătorilor.

Natura adversară a acțiunii legale servește, de asemenea, ideea de imparțialitate. În drept conflictul (adversabilitatea) este cel care cere cât și produce imparțialitate. Într-o aranjare monocentrică judecătorească, imparțialitatea juridică este un subprodus ale ambelor parțialități așteptate și acceptate de cele două părți opuse. Aceasta poate să fie specificitatea imparțialității ca deosebită, ca exemplu, de obiectivitatea științifică unde, prin experiment științific, realității obiective însăși i se permite să confirme sau nu ipoteza înaintată în experiment.

Totuși oamenii de știință empirici, deoarece sunt interesați de legile permanente fundamentale ale naturii, se ocupă de evenimente repetabile. Evenimentele concrete și trecătoare sunt testate experimental drept simple ”simptome” ale legii științifice fundamentale constante și durabile (în timp) - singura concentrare reală a explorării științifice.

În drept, oricum, evenimentele nu pot fi repetate. De obicei spunem că întâmplările relevante legal sunt „istorice”. Expresia „evenimente istorice” provine din istoriografie deoarece și acolo obiectul învățaturii istoricului nu poate fi copiat. Evenimentele istorice nu pot astfel fi testate experimental în ceea ce privește veridicitatea istorică. Pe scurt, epistemologia evenimentelor istorice are lipsuri în comparație cu epistemologia științifică empirică. Spunem că duce lipsă de obiectivitate.

Totuși chiar și în epistemologia științifică corectitudinea *procedurii* experimentale garantează repetabilitatea altor oameni de știință. Confirmarea principiului științific care stă la bază depinde de posibilitatea sa de falsificare, de ex. de posibilitatea de a-i demonstra netemeinicia într-un număr nelimitat de experimente ulterioare. Legitimitatea ipotezelor științifice depinde de corectitudinea acestei proceduri.

Cât de mult există în acțiunile juridice evenimente istorice nu poate fi reprodus!

De aceea legitimitatea găsirii adevărului legal depinde în întregime și în totalitate de legitimitatea *procedurii* urmate de curți. O acțiune viciată precum orice alt element al obiectivității procesului, egalitatea armelor etc. nu poate conduce la un rezultat legitim. În probleme legale, deoarece este imposibil să se asigure un eveniment istoric trecut, așa numitul „adevăr” poate lesne, așa cum a făcut în procesele-vrăjitoare, să devină un mit referitor la sine și non falsificabil. Aceste anomalii, la acel moment, au fost o consecință directă a structurii inchizitoriale epistemologic viciată a acțiunii juridice. Cu alte cuvinte, un proces corect nu este doar o intitulare individuală și un drept al omului. Procesul corect, cu toate garanțiile sale complexe, este o necesitate intelectuală, dacă nu direct științifică. Procesul corect este astfel o cheie a legitimității tuturor judecăților.

Aceasta ne aduce la unul dintre elementele procesului corect, și anume la imparțialitate. Imparțialitatea, pentru a ne exprima simplu, este o atitudine mintală lipsită de prejudecăți caracterizată de nehotărâre. În aranjarea monocentrică judecătorească o minte juridică nehotărâtă rămâne deschisă influxului de date contradictorii care provin de la cele două grupări opuse. Imparțialitatea înseamnă atunci când canalele relevante de comunicare nu sunt întrerupte, de ex. când aceste date continuă să fie admise. În Convenția Europeană a Drepturilor Omului articolul 6, în punctele 2, 3 literele b, c și d pot, de exemplu, să fie văzute nu ca drepturi ale omului ci ca standarde minime epistemologice.³

Contrariul imparțialității este *pre-judecata*. Așa cum etimologia cuvântului "*pre-judicium*" ilustrează, „a avea o prejudecată” denotă existența unei *decizii* în minte înainte de a avea toate datele. Un judecător pre-judiciat nu ascultă una sau ambele părți.

Această prejudecată poate fi accentuată dacă judecătorii subscriu criteriului deciziilor premature, care sunt *extrinseci* pentru cazul de față și pentru lege în general. Dacă, de exemplu, vorbim de “prejudecată rasială”, ne referim la angajarea unui criteriu legal extrinsec legat de rasă când nu are nimic de-a face cu esența legală a cazului. Dacă judecătorului nu îi place una din părți, el decide pe baza unui criteriu extrinsec, irelevant și interzis legal. Inutil de precizat, o atitudine imparțială, obiectivă, etc. necesită

³ Articolul 6 – Dreptul la un proces corect.

2 Orice persoană acuzată de o infracțiune penală este considerată nevinovată până la dovedirea vinovăției conform legii.

3 Orice persoană acuzată de o infracțiune penală are cel puțin următoarele drepturi:

a să fie informată imediat, într-o limbă pe care o înțelege și în detaliu, de natura și cauza acuzării împotriva sa;

b să aibă timpul și facilitățile adecvate pentru a-și pregăti apărarea;

c să se apere ea însăși în persoană sau printr-un reprezentant legal la alegere sau, dacă nu are suficiente mijloace de plată a reprezentării legale, să i se acorde gratis în interesele justiției;

d să examineze sau să ceară examinarea martorilor împotriva sa și să obțină participarea și examinarea martorilor în numele său în aceleași condiții ca și martorii împotriva sa;

e să primească gratuit asistența unui interpret.

înțelepciune și experiența cu scopul ca judecătorul să-și poată menține *distanța* necesară față de procesul elaborat în fața lui. Instituția juraților, în întregime pasivi și mai receptivi la schimbarea obligației de a face dovadă, pot fi de folos la creșterea imparțialității în procesele judiciare.

Cuvântul “decizie” este de asemenea potrivit. Etimologia lui indică retezarea. Într-adevăr, o hotărâre, deși poate fi un rezultat definitiv al unui proces imparțial de luare a deciziei (proces corect), este prin definiție părtinitoare. Una este să se decidă imediat ce el sau ea taie influxul de date ce sunt contrare conținutului deciziei sale.

Problema, deci, este, *în primul rând*, sincronizarea hotărârii și, *în al doilea rând*, absența unui criteriu extrinsec de luare a hotărârii.

Urmează în mod logic că ceea ce reprezintă de fapt imparțialitatea este menținerea canalele de informare deschise cât de mult timp posibil în cursul unei proceduri adversare legale. Natura adversară a procesului în care judecătorul nu este necesar să își formeze o ipoteză în ceea ce privește vinovăția acuzatului – așa cum este, de exemplu, judecătorul Continental anchetator în modelul inchizițional al procedurii⁴, și în care trebuie să-și mențină o receptivitate pasivă, conduce la imparțialitate. În plus, dacă obligația de a face dovadă *de facto* se schimbă datorită unui efect convingător obținut de una din părțile opozante, aceasta contribuie la rezultatul dat de judecător care va fi derivat din doua minți și astfel ambivalent. Pentru a fi ambivalent înseamnă de asemenea să rămână nehotărât.

În diferite coduri de proceduri penale, există prevederi în ceea ce privește ceea ce trebuie să facă tribunalul care judecă procesul dacă au loc infracțiuni penale chiar în

⁴ Această problemă este agravată mai departe de faptul că, de exemplu, magistratul care investighează trebuie neapărat să-și formeze o ipoteză a vinovăției. Fără aceasta, investigația nu ar avea nici un sens. De aceea, rămâne puțin din prezumția pretinsă a nevinovăției într-o situație care nu este contrară, ci inchiizitorială. Nu poate fi deplasat să spunem că dl. **Kyprianou** a fost de fapt judecat într-o situație inchiizitorială.

prezența judecătorilor în timpul aceluiași proces în aceeași sală de judecată. Deseori, prevederea relevantă permite ca curtea “martor ocular” să adjucece și să pronunțe sancțiunea imediat.

Totuși, rezolvarea unei situații de moment se obține din supoziția tacită că rolul curții este limitat la găsirea adevărului. În asemenea situații imediate adevărul despre evenimentul incriminat pare atât de evident. Supoziția este, deci, că judecătorii martori oculari ei înșiși sunt într-o situație ideală de găsire a adevărului.

Totuși, rolul oricărui organism adjucecător nu este numai de găsire a adevărului. Constatarea obiectivă și imparțială a adevărului este numai un instrument de rezolvare a conflictului. Găsirea judiciară a adevărului nu reprezintă un sfârșit în sine. Odată ce adevărul este stabilit la cea mai bună capacitate, judecătorii trebuie să aplice legea.⁵

Așa cum este clar stabilit din cazul de față, aplicarea legii poate, de asemenea, să fie părtinitoare. Această probabilitate a părtinirii, dacă judecătorul este *judex in causa sua*, persistă în ciuda faptului că evenimentul incriminat, numit aici “sfidarea curții”, este în mod palpabil evident, adevărat etc.

Acest caz este o ilustrare excelentă a cât de absurdă poate deveni interpretarea legală a realității.

⁵ De dragul simplificării argumentului spun “aplică legea.” Dar, pe rând, “aplicarea ulterioară a legii” este la fel de complexă din punctul de vedere epistemologic sau chiar mai complexă decât antecedenta “aflarea adevărului.” De fapt, cele două procese mintale nu pot decât să se separeu artificial unul de celălalt. Alegerea normei ce trebuie aplicată (*la qualification du cas*) determină a percepția selectivă a faptelor “relevante legal”. “Descoperirea” acelor „fapte” adiționale (elemente) modifică, pe rând, alegerea normei ca fiind premisa majoră a silogismului legal. Aceasta este o cale cu două sensuri. Alegerea normei aplicabile determină ce fapte sunt relevante legal. Alegerea normei aplicabile determină larg pe ce va pune accentul mai întâi “aflarea selectivă legală a adevărului”. Faptul că acuzatul, pentru a-l parafraza pe Camus, nu a plâns la înmormântarea mamei sale poate deveni un element fundamental al “adevărului” absurd legal. Neadresată și lăsată neexplicată, această succesiune în două etape a aspectelor neexplorate din raționamentul juridic generează aproape invariabil în mintea a celui ceva nesofisticat asemănător unei “păreri.” Datorită naturii auto-referențială a acestei “aplicări a legii” vânătoarea inchizitorială poate fi văzută ca făcând trimitere la “adevărul” stabilit.

Luând în considerare considerațiile istorice, începând cu Magna Carta din 15 Iunie 1215, a marii independențe a judiciarului în jurisdicțiile Dreptului Comun, eu as fi primul care ar crește indulgența limitelor aprecierii față de modelul adversar de procedură penală. Cum am scos în evidență în altă parte, aceasta independență a fost sursa unei mai mari libertăți și stabilități politice.

A fost o adevărată inspirație pentru tot restul lumii.

Atât de multe secole mai târziu este deci ironic că jurisdicțiile Dreptului Comun ar trebui să fie dispuse să apere această anomalie patentă într-un caz, care zboară în fața oricărei dispoziții derivate din cele două surse legale de mai sus. "Sfidarea curții" nu este nimic altceva decât o anomalie inchizitorială în cadrul modelului adversar de procedură penală. Exact același model care a fost adevărată sursă legală și morală atât pentru procesul corect în general cât și pentru articolele cinci și șase ale Convenției Europene.

VERDICTUL POZITIV AL JUDECĂTORILOR GARLICKI ȘI MARUSTE

Împărtășim concluzia generală a majorității legată de constatarea unei încălcări a articolului 10 datorită sentinței disproporționale impuse reclamatului. Suntem, de asemenea, de acord cu principala modalitate de raționament a acestei concluzii. Oricum, considerăm că este important să subliniem că libertatea de exprimare în pledoariile curții are o natura specifică și anumite limitări sau, cu alte cuvinte, nu se aplică în totalitate. Punctul nostru de plecare este că avocații apărării în pledoariile curții nu se reprezintă (exprimă) pe sine – orgoliul lor personal, emoțiile, ambițiile sau părerile lor, ci dimpotrivă interesele clientului. În exercitarea liberei exprimări în acțiunile juridice sunt

limitați de interesele cele mai importante ale clientului dar și de interesele justiției. Cât despre judecători, ei nu-și reprezintă niciodată propriile interese. Este adevărat că această idee a fost recunoscută în principal în cazuri ca *Nikula vs Finlanda* și încă o dată explicată în alineatele 173-175 din sentință. Scopul nostru este de a o accentua cât mai clar încă o dată.

A fost clar stabilit că articolul 10 protejează nu numai esența acestor idei și informațiile exprimate, cât și modul în care ele sunt exprimate. Dar acest principiu general are limitările sale în acțiunile juridice. În acțiunile juridice trebuie tot timpul să avem în minte că forma – alegerea pledoariilor, strategia și maniera de prezentare a argumentelor depinde întotdeauna în primul rând de poziția de apărare a apărătorului și numai în al doilea rând de preferințele personale ale avocaților etc. Apărarea nu trebuie să devină niciodată reprezentarea solo a avocatului apărării când esența și scopul principal al misiunii ca și interesele relevante pot fi lăsate deoparte și exprimate interesele personale de dominare.

O apărare corespunzătoare nu trebuie să creeze nici un detriment său să dăuneze intereselor clientului sau cazului. Amintim că reacția personală impulsivă din partea avocatului apărării cât și din partea tribunalului în acest caz s-a finalizat cu lăsarea clientului fără reprezentare efectivă. A întrerupt de asemenea și conduita calmă și corespunzătoare a actinii juridice și prin asta a afectat și interesele justiției. Aceasta a periclitat nu numai autoritatea judiciarului cât și credibilitatea Baroului și a membrilor săi și a judiciarului. De aceea, considerăm acest caz în primul rând un caz ce ține de articolul 6 și de aceea credeam că aspectele articolului 10 sunt numai de natură secundară și subordonată.

VERDICTUL PARȚIAL DIFERIT AL JUDECĂTORULUI COSTA

(Traducere)

1. Atunci când factori identici fac necesară o nerespectare a câtorva din drepturile garantate în Convenția Europeană privind Drepturile Omului, judecătorii de pe lângă Curtea Europeană se regăsesc într-o poziție dificilă. Trebuie să concluzioneze că au fost multiple încălcări ale Convenției sau trebuie să se limiteze la aspectele centrale? Jurisprudența Curții nu furnizează un răspuns clar la această întrebare; multe depind de circumstanțele particulare ale fiecărui caz și de evaluarea subiectivă a judecătorilor, care pot fi mai mult sau mai puțin receptivi la un anumit aspect al cazului. Există de asemenea și judecători “mono-siluitor” și “poli-siluitor”.

2. Acest lucru este probabil și mai valabil atunci când, Camera Camera celor șapte judecători impune o sentință, un caz este atribuit, în concordanță cu articolul 43 al Convenției, Camerei Mari cu șaptesprezece judecători, care decid cazul printr-o sentință finală. Foarte puțin judecători (cel mult doi) care, conform articolului 27 § 3 din Convenție, prezidează (prin urmare votează) de două ori, ocazional se găsesc într-o tulburătoare. Trebuie să rămână la opinia lor inițială (care, în plus, este doar de valoare istorică, din moment ce sentința Camerei, ca *res judicata*, este anulată cu efect retrospectiv)? Sau trebuie, cu avantajul înțelegerii ulterioare, să renunțe sau chiar să-și schimbe părerea inițială? Aici, încă o dată, totul depinde de caracteristici specifice ale cazului...și este în funcție de gradul mai mare sau mai mic de încăpățănare al fiecărui judecător (sau abilitatea de a-și reconsidera concluziile anterioare); încă o dată, aceasta depinde de cazurile individuale, mai mult poate decât de temperamentele individuale.

3. Eu doresc să explic pozițiile mele succesive în cazul **Kyprianou** vs. *Cipru*. Camera din care am făcut parte a considerat în unanimitate că a existat o încălcare întreită a articolului 6, și anume a alineatului 1 (lipsa imparțialității curții), 2 (nerespectarea principiului de prezumție a nevinovatei) și 3 (a) (încălcarea dreptului de a fi informat în detaliu despre natura și cauza acuzațiilor aduse); Camera a considerat, de asemenea, tot în unanimitate, că nu a fost nevoie de a examina separat plângerea reclamatului legată de articolul 10, care protejează dreptul la libera exprimare.

4. După ce am citit observațiile părților și a terților care au intervenit în fața Camerei Mari, și am ascultat (cu atenție) discursurile de la audiere și argumentele colegilor mei în timpul deliberării, eu m-am răzgândit în două moduri cu privire la concluziile mele inițiale în acest caz.

5. Inutil de spus, eu nu mi-am schimbat opinia cu privire la constatarea ambelor părtiniri, subiective și obiective din partea Curții cu Juri, care instantaneu – cu orice preț după două pauze – au acuzat reclamantul de sfidarea curții, l-au acuzat și i-au impus o sentința de cinci zile de închisoare. Aceasta este esența disputei adusă în fața Curții noastre și eu nu am nici un comentariu de făcut privind raționamentul Camerei Mari, căruia mă subscriu fără dificultate. Într-adevăr, votul în acest punct a fost unanim, chiar dacă opinii diferite interesante au fost exprimate.

6. Nici nu am abandonat concluzia mea clară că acolo a existat o încălcare a prezumției de vinovatei. Eu consider că această încălcare este evidentă de la sine: avocatul, Dl **Kyprianou**, a fost presupus vinovat de către judecători, care doar i-au oferit să aleagă între pledoaria circumstanțelor atenuante sau retragerea declarației. Oricum, o curte poate fi părtinitoare chiar și atunci când acuzatul este, cel puțin formal, presupus

nevinovat. Cele două plângeri nu sunt neapărat identice. În egală măsură, prezumția de nevinovăție poate fi nerespectată la etapa de pregătire a procesului fără ca Curtea să fie ulterior acuzată de părtinire (mă gândesc, de exemplu, la cazul *Allenet de Ribemont vs. Franța*, sentința din 10 februarie 1995, Seria A-308). De acord, nu este irațional aici să susținem că cele două încălcări s-au întretăiat într-o anumită măsură. Totuși, prezumția de nevinovăție este, în mintea mea, un principiu atât de fundamental al imparțialității încât nu mă pot resemna să văd o încălcare a ei inclusă și absorbită în rezultatul părtinirii curții. Am votat, de aceea, încă o dată în favoarea constatării nerespectării articolului 6 § 2, de aceasta dată împotriva colegilor mei, care considerau că o examinare separată a acestei probleme este inutilă.

7. Dimpotrivă, am realizat că a treia încălcare a articolului 6, și anume a alineatului 3 litera (a), a fost nu numai o duplicare clară dar nici nu a apărut vreodată! La acest punct, și numai la acesta, Guvernul pârât m-a convins. Cazul a fost judecat înainte de a fi cercetat (și asta într-adevăr este exact motivul pentru care Curtea de Juri a fost criticată) și, având în vedere că asta s-a întâmplat, cum poate un avocat cu patruzeci de ani de experiență să nu fie înștiințat de acuzațiile ce i se aduc? Eu consider această plângere ca fiind veritabilă și clară; gândindu-mă mai bine, o consider artificială și fără rost. Ca atare, am votat ca toți ceilalți judecători ai Camerei Mari în această privință.

8. Rămâne întrebare legată de libertatea de exprimare. Aici ezit cel mai mult. Esența cererii privește drepturile apărării, cuvintele rostite de avocat în toiul acțiunii în timpul ce apăra în fața curții un client acuzat de o infracțiune gravă, cuvinte pe care judecătorii le consideră insultătoare încât îl condamnă prea ușor. Libertatea de exprimare este fundalul acestui caz mai degrabă decât problema cheie, care explică opinia exprimată de Cameră

la alineatul 72 din sentință. Oricum, este de asemenea una din cele mai importante valori democratice. Eu accept că este de dorit de la Curte să afirme că avocatul (*advocatus*) este de asemenea îndreptățit să beneficieze de această libertate, în special când el sau ea contribuie prin cuvintele sale la drepturile apărării. În legătură cu aceasta, eu am atașat fără îndoială o importanță insuficientă cazului principal *Nikula vs. Finlanda* (ECHR 2002-II), care a fost citat de câteva ori de către Camera Mare. În încheiere, eu am votat de bună voie cu colegii mei de această dată în favoarea constatării încălcării articolului 10.

9. Aș concluziona deci, după părerea mea cel puțin, că trimiterea acestui caz la Camera Mare nu a fost o formalitate fără rost; aceasta a susținut ideile mele, în timp ce mi-a dat posibilitatea de a le corecta: cineva poate întotdeauna să facă mai bine (sau în orice caz mai puțin prost ...)

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU - VERDICTUL COMUN POZITIV AL JUDECĂTORILOR BRATZA ȘI PELLONPÄÄ

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU - VERDICTUL COMUN POZITIV AL JUDECĂTORILOR BRATZA ȘI PELLONPÄÄ

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU - VERDICTUL POZITIV AL JUDECĂTORULUI ZUPANČIČ

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU - VERDICTUL POZITIV AL JUDECĂTORULUI ZUPANČIČ

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU - VERDICTUL PARȚIAL DIFERIT AL JUDECĂTORULUI COSTA

CAZUL **KYPRIANOU** vs. CIPRU - VERDICTUL PARȚIAL DIFERIT AL JUDECĂTORULUI COSTA